

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та
інфраструктури
Кафедра фізичної реабілітації і спорту

МАРКУЛЬЧАК Назар Степанович

«СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЮНАЦЬКИХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР»

спеціальність 017 Фізична культура і спорт
освітньо-професійна програма Фізична культура і спорт
кваліфікаційна робота за освітнім ступенем «магістр»

Виконав студент
групи ФКСм-21
МАРКУЛЬЧАК Назар Степанович

Науковий керівник:
к.пед.н., доцент
ГАХ Роман Васильович

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.
Завідувач кафедри

ТЕРНОПІЛЬ – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЮНАЦЬКИЙ СПОРТ У СИСТЕМІ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ	6
1.1 Соціальне значення спорту	6
1.2. Змагання в юнацькому спорті	15
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	36
2.1 Методи дослідження	36
2.2 Організація дослідження	37
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗМАГАНЬ ЮНАЦЬКІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ	38
3.1 Передумови виникнення змагань Юнацьких Олімпійських Ігор	38
3.2 Організація та проведення I Юнацьких Олімпійських ігор	49
3.3 Організація та проведення II Юнацьких Олімпійських ігор	67
3.4 Відмінності в організації і проведенні Юнацьких Олімпійських Ігор та Ігор Олімпіад	78
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88

ВСТУП

Актуальність. Дитячо-юнацький спорт виступає фундаментом підготовки спортсменів для їх переходу на вищий рівень спортивної майстерності через реалізацію основних функцій. Вони полягають у залученні дітей до занять певним видом спорту, здійсненні їх спортивної спеціалізації та забезпеченні умов для розвитку резервного спорту та спорту вищих досягнень [48, 9, 58].

Дитячо-юнацький спорт об'єднує діяльність спортивних організацій різних типів з метою залучення дітей та молоді до фізичної культури і спорту, формування резерву для досягнення високих спортивних результатів, що є важливим у більшості країн світу [34, 48].

Ефективним чинником реалізації завдань системи дитячо-юнацького спорту виступає організація та проведення Юнацьких Олімпійських Ігор, які почали проводитися з 2010 року в місті Сінгапур. Організатори цих ігор прагнуть через залучення юних атлетів (від 14 до 18 років) до участі у спортивних та культурно-освітніх заходах ознайомити їх із значенням і завданнями олімпійського руху. Центральна ідея Юнацьких Олімпійських ігор – це олімпізм, який об'єднує спорт з культурою і освітою, намагається створити спосіб життя, що ґрунтується на радості від зусилля. Основною метою Юнацьких Олімпійських ігор є залучення в олімпійський рух спортивної молоді, її підготовка до важких психологічних умов змагань, а також відбір юних талантів до участі в Олімпійських іграх [13].

За останній період варто відзначити активізацію досліджень в юнацькому спорті. Основними питаннями, що розглядалися були: система розвитку дитячо-юнацького спорту в Україні [62], значущість дитячо-юнацького та резервного спорту в Україні [64], юнацький спорт як засіб соціалізації молодого покоління [26], організаційно-управлінський механізм впровадження маркетингу у систему дитячо-юнацьких спортивних шкіл [61].

Наявні також окремі інформаційно-довідкові видання в яких описано перші Юнацькі Олімпійські ігри, які проводилися в місті Сінгапур в 2010 році [13] та перші зимові Юнацькі ігри, які проводилися в місті Інсбрук в 2012 році [45], видані під патронатом Національного олімпійського комітету України. Водночас питання особливостей становлення та формування Юнацьких Олімпійських ігор у цих роботах висвітлено лише частково.

Отже, постає актуальне науково-практичне завдання характеристики організації, проведення та загалом становлення змагань Юнацьких Олімпійських Ігор.

Мета дослідження. Визначити історичні передумови та особливості становлення змагань Юнацькі Олімпійські ігри.

Завдання дослідження:

1. Визначити основні передумови організації змагань Юнацькі Олімпійські ігри.
2. Охарактеризувати організацію та проведення Юнацьких Олімпійських Ігор та визначити їх спільні та відмінні риси.
3. З'ясувати відмінності в організації та проведенні Юнацьких Олімпійських Ігор та Ігор Олімпіад.

Об'єкт дослідження. Змагання в олімпійському спорті.

Предмет дослідження. Юнацькі Олімпійські Ігри в системі змагань олімпійського спорту.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, історичний метод, документальний метод.

Наукова новизна: удосконалено:

- наукові дані щодо передумов створення змагань Юнацькі Олімпійські ігри. Серед основних передумов визначено наявність змагань, що за своїм значенням наближалися до статусу Юнацьких Олімпійських ігор, зокрема – Всесвітні Юнацькі Ігри (1998–2007). Внесок Міжнародного Олімпійського комітету та президента Жака Роге у організацію та забезпечення проведення змагань; сукупність соціальних, фізичних, психологічних та актуальних проблем сучасної молоді; економічний розвиток країн організаторів, потреба в зростанні спортивних результатів та покращенні показників здоров'я юних спортсменів та потреба інтернаціонального спілкування соціальних груп представлених юними спортсменами різних країн світу [24, 7, 27, 59, 74].
- наукові дані стосовно організації та проведення Юнацьких Олімпійських ігор. Визначено, що Юнацькі Олімпійські ігри є складовою Олімпійського руху, тобто це спеціально організовані змагання серед спортсменів-юніорів, які мають багато спільного та дещо відмінного з Олімпійськими Іграми та на другий рік проведення ігор вже змінились формати проведення змагань, додалися нові види спорту та відбулись деякі організаційні відмінності [13, 68, 69, 70].
- *набули подальшого розвитку* наукові дані стосовно відмінностей організації та програми змагань Юнацьких Олімпійських Ігор та Ігор Олімпіад, що пов'язано із такими організаційними особливостями: вік учасників, алгоритм вибору міста організатора, критерії відбору до змагань, тривалість змагань, кількість видів спорту, програма змагань, наявність фіксації рекордів, формати проведення змагань, аспекти культурно-освітньої програми, допуск спортсменів-професіоналів [11, 13, 36, 37].

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані при підготовці методичних матеріалів для текстів лекцій з навчальних дисциплін «Теорія і методика юнацького спорту», «Олімпійський і професійний спорт». За результатами дослідження підготовлено чотири статті, з них одна у фаховому виданні України.

РОЗДІЛ 1.

ЮНАЦЬКИЙ СПОРТ У СИСТЕМІ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

1.1 Соціальне значення спорту

Спорт – особлива сфера виявлення й уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності. Соціальна цінність спорту визначається його дієвим стимульованим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення [31].

У спорті, як виді діяльності, розрізняють спорт масовий та спорт вищих досягнень. Масовий спорт може бути диференційований на спорт самодіяльний і спорт базовий.

Самодіяльний спорт носить нерегулярний характер, відсутність чіткої тренувальної програми і керівника – педагога, тренера, інструктора. При цьому, епізодично може проводитись змагання.

Базовий спорт здійснюється в певній організаційній структурі за чіткою програмою спортивної підготовки. Базовий спорт може бути спрямованим на засвоєння тих видів спорту, в яких рухові навички більш адекватні майбутній професії.

Спорт вищих досягнень поділяється на олімпійський і професійний. Принциповою особливістю олімпійського спорту є наявність змагальної діяльності та підготовки до неї, а основною метою - досягнення максимально можливого результату в олімпійських видах спорту. Однак, крім того досягаються інші важливі соціальні цілі - зміцнення здоров'я, фізичне та моральне вдосконалення людей, розповсюдження принципів олімпізму, розвиток міжнародної співпраці тощо. Існує думка, що Олімпійські ігри давно вже є змаганнями професіоналів. Дійсно, з Олімпійської хартії зникло поняття "аматор", спортсмени-професіонали беруть участь в Олімпійських

іграх, олімпійці отримують гроші за свої заняття спортом, віддають їм до 8 годин щодня, до 2000 годин на рік, та не мають можливості займатися іншою діяльністю. Але не можна ідентифікувати олімпійський та професійний спорт.

Олімпійський спорт — найважливіша складова міжнародного спортивного руху, що є невід'ємною частиною сучасного суспільного життя та міждержавних відносин [42]. Олімпійський рух, спираючись на концепцію олімпізму, перетворився в найзначніший суспільний рух сучасної епохи, який охоплює світове суспільство в дусі взаємного визнання та співробітництва, чесної і відкритої конкуренції, де найвище за все стоїть особистість людини, її здібності та досягнення без дискримінації за расовою, національною, політичною або економічною ознаками. Ідеї олімпізму поєднують дві концепції — спорту та виховання. Універсальність ідей олімпійської концепції, яка базується на пріоритеті загальнолюдських цінностей, зробила її прийнятою широкими колами населення земної кулі, тому що відповідала характеру їх духовних потреб. За своєю суттю олімпійська концепція виступає як формуючий, регулюючий фактор практичної діяльності в галузі олімпійського спорту. Олімпійський рух є конкретною формою реалізації ідей олімпізму, а саме поєднанням в єдиному цілому філософії, спорту і мистецтва [23].

Олімпійський спорт є одним з найдивовижніших явищ в історії людства. Олімпійські ігри зародилися в 776 р. до н.е. в Стародавній Греції і на протязі наступних 1000 років не тільки регулярно відбувалися, але й були дуже важливою частиною життя еллінської цивілізації. Сучасні Олімпійські ігри відродилися у цілковито нових історичних умовах. Проте, в їх основі лежать ідеали Олімпійських ігор Стародавньої Греції, які обумовили можливість відродження і зробили олімпійський спорт популярним явищем, феноменом суспільного життя всієї світової спільноти.

Олімпійські ігри — міжнародні спортивні змагання, які проводяться кожні чотири роки під егідою Міжнародного олімпійського комітету [41].

Види спорту, які входять до програми Олімпійських ігор називаються олімпійськими. Переможці змагань отримують довічне звання олімпійського чемпіона. Олімпійські ігри поділяються на літні й зимові. Літні Ігри Олімпіад проводяться кожні чотири роки, в рік кратний чотирьом. Зимові Олімпійські ігри об'єднують зимові види спорту й відокремилися від літніх, починаючи з 1924 року. До середини 90-х літні й зимові Олімпійські ігри проводилися в один рік. Починаючи із Зимових Олімпійських ігор Ліллекхаммера (Норвегія), зимові Олімпійські ігри проводяться через два роки після літніх.

Античні Олімпійські ігри проводилися в грецькій Олімпії з 8 століття до н.е. до 4 століття нашої ери. Барон П'єр де Кубертен заснував у 1894 році Міжнародний олімпійський комітет (МОК). МОК з тих пір став керівним органом олімпійського руху, структура і дії якого визначаються Олімпійською хартією. Еволюція олімпійського руху в 20-му і 21-му століттях призвела до певних змін в Олімпійських іграх. Ці зміни включають, зокрема, створення зимових Ігор, Паралімпійських ігор для спортсменів із фізичними вадами, а також Юнацьких Олімпійських ігор для неповнолітніх спортсменів. МОК був змушений адаптуватися до економічних і політичних змін та технологічних реалій 20-го століття. В результаті, Олімпійські ігри трансформувались і допускали допуск професійних спортсменів. Зростання значення засобів масової інформації створило проблеми корпоративного спонсорства та комерціалізації Олімпійських ігор. Світові війни призвели до скасування Ігор у 1916, 1940 і 1944 роках. Бойкотування деякими країнами Ігор під час холодної війни призвело до обмеженої репрезентативності Ігор у 1980 і 1984 роках. Всього відбулося XXX Літніх Олімпійських ігор та XXI Зимових Олімпійських ігор, а також вже заплановане проведення XXXI Ігор Олімпіад в 2016 році в Бразилії у місті Ріо-де-Жанейро.

Одним з основоположних принципів олімпійського руху є визначення олімпізму як «філософії життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. Олімпізм — це концепція, що бере свій початок в

Стародавній Греції та містить у собі фундаментальні принципи виховання людини. «Олімпізм намагається сконцентрувати в єдиному промені всі принципи, що будуть сприяти досягненню досконалості людини», — вважав барон П'єр де Кубертен. Давньогрецькі філософи розуміли, що фізична досконалість, сила і здоров'я тільки в поєднанні з духовними і моральними якостями та вихованням за допомогою вправ і змагань утворювали досконалу особистість.

Все це і обумовило те, що олімпізм і олімпійська філософія виявилися життєздатними для розвитку системи спортивного виховання. Цінності античної культури були присутні на різних етапах розвитку людства, як незалежна ідеологічна основа виховання особистості, але змінюючись відповідно до соціальних вимог. П'єр де Кубертен, почерпнувши натхнення від Стародавніх Олімпійських ігор і принципів грецької системи виховання, був переконаний, що філософія, яка створила грецьку культуру, може служити розвитку сучасного людства [23].

Поєднуючи спорт із культурою та освітою, олімпізм прагне створити такий спосіб життя, який базувався б на радощах, здобутих через зусилля, освітніх цінностях доброго прикладу та повазі універсальних етичних принципів». Метою олімпізму є повсюдне становлення спорту на служіння гармонійному розвитку людини, щоб сприяти створенню мирного суспільства, яке піклувалося б про збереження людської гідності. У розумінні виховних завдань олімпійського руху Кубертен орієнтувався насамперед на гуманістичну ідею необхідності гармонійного розвитку особистості. Ця ідея піднімається до платонівської аристократичної тріади: музика, філософія і гімнастика, які розглядаються як фундаментальні елементи, що стосуються всіх аспектів існування людини, а також до давньогрецького ідеалу калокагатії. Цей ідеал має на увазі таку прекрасну людину, для якої характерні поєднання зовнішніх гідностей із внутрішніми, духовними, моральними якостями, гармонія тіла і душі [23].

Олімпізм об'єднує спорт з культурою і освітою, намагається створити спосіб життя, який ґрунтується на радості від зусилля. Юнацькі Олімпійські ігри створені для того, щоб заохочувати всіх юних людей світу до занять спортом, пропагувати і зацікавлювати їх до шанування цінностей Олімпізму та поширення Олімпійського руху у всьому світі. Одна з місій Юнацьких Олімпійських ігор полягає в формуванні з молодих спортсменів послів олімпізму, спорту та здорового життя у суспільство.

Спілкування юних спортсменів під час цих заходів сприяє взаєморозумінню, встановленню дружніх стосунків та формуванню поваги до різних культур і поглядів на світ. Набуті на Іграх знання та повага до цінностей олімпійського руху допоможуть молоді усвідомити можливості спорту в об'єднанні народів різних націй і культур, розділити емоційний запал солідарності і гуманізму, присутній на Іграх.

Професійний спорт, на відміну від комерціалізованого спорту вищих досягнень (в першу чергу, олімпійського) являє собою індустрію розваг. Його слід розглядати, перш за все, як сукупність інкорпорованих фірм-клубів, головне завдання яких полягає у продажу спортивного видовища та отримання прибутку. "Професійна ліга - це цілеспрямована група, що свідомо створена для вирішення специфічних завдань - таких як прибуток, послуги суспільству та розваги" (І.Леонард, Іллінойський університет, 1988).

Крім того, деякі фахівці виділяють резервний спорт, який передбачає перехід спортсмена з масового спорту до спорту вищих досягнень (олімпійський резерв) [57]. Резервний спорт – напрям спорту, який забезпечує у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту, здійснення відбору обдарованих дітей та молоді для занять певним видом спорту, створення умов для максимального розвитку їхніх індивідуальних здібностей з метою досягнення високих спортивних результатів, забезпечення умов для переходу до спорту вищих досягнень та поповнення основного складу національних збірних команд [56].

Окремою складовою спорту є адаптивний спорт, який в свою чергу включає паралімпійський спорт, дефлімпійський спорт та Спеціальні Олімпіади.

Паралімпійські ігри – міжнародні спортивні змагання для людей із обмеженими фізичними можливостями. Традиційно проводяться після Олімпійських ігор, а починаючи з 1992 – на тих же аренах, що й Олімпійські ігри. З 2001 року ця практика закріплена угодою між МОК і Міжнародним паралімпійським комітетом (МПК). Літні Паралімпійські ігри проводяться з 1960 року, а зимові Паралімпійські ігри – з 1976 року.

Дефлімпійські ігри – санкціоновані Міжнародним олімпійським комітетом спортивні змагання найвищого рівня для людей, що нечують. Перші Дефлімпійські ігри пройшли у 1924 році, в Парижі.

Спеціальний Олімпійський рух виник з ініціативи Юніс Кеннеді Шрайвер, сестри Президента США Джона Кеннеді. У 1957 році вона очолила фонд Джозефа Кеннеді. Фонд має дві основні мети: знайти захист від розумової відсталості шляхом визначення її причин і поліпшити способи поводження суспільства з громадянами із обмеженими інтелектуальними можливостями. У липні 1968 року на Військовому полі в Чикаго відбулися перші міжнародні Спеціальні Олімпійські ігри.

Також не менш популярною спортивною течією є ветеранський спорт. Найбільш розповсюджені види спорту серед ветеранів є футбол, велоспорт, спортивне орієнтування, легка атлетика, волейбол, шахи та інші види спорту. Сьогодні навіть проблеми з фінансуванням змагань не є актуальними. Самі учасники готові забезпечити фінансову допомогу у проведенні змагань.

Асоціація ветеранів спорту України (АВСУ) – всеукраїнська спілка громадських організацій, що об'єднує федерації, асоціації, спілки, об'єднання та клуби, які сприяють розвитку ветеранського руху і спорту, створена 26 липня 2011 року в Києві з метою:

- створення та становлення єдиної системи ветеранського спорту;
- розвитку ветеранського спорту на всіх рівнях;

- соціального захисту ветеранів фізичної культури і спорту;
- покращення організації всеукраїнських спортивних змагань ветеранів;
- участі ветеранів в міжнародних спортивних турнірах.

Всесвітні ігри ветеранів спорту – одне з найбільших спортивних заходів, що проходить кожні чотири роки і включає в себе безліч спортивних дисциплін. Всесвітні ігри ветеранів спорту, організовані під егідою Міжнародної асоціації ветеранів спорту, відкриті для участі спортсменів з різними здібностями і різного віку. Мінімальний вік учасників від 25 до 35 років залежно від виду спорту.

1.2 Змагання в юнацькому спорті

У залежності від мети, завдань, форм організації, складу учасників спортивні змагання поділяють на різні види. В системі олімпійського спорту змагання можуть поділятися за наступними критеріями:

- *за значенням* (підготовчі, відбіркові, головні);
- *за масштабами* (районні, місцеві, регіональні, континентальні, Олімпійські ігри);
- *за вирішенням завдань* (контрольні, класифікаційні, відбіркові, показові);
- *за характером організації* (відкриті, закриті, традиційні, матчеві, кубкові);
- *за формою заліку* (особисті, командні, особисто-командні);
- *за віковими категоріями учасників* (дитячі, юнацькі, для дорослих, для ветеранів);
- *за статтю* (серед чоловіків або жінок);
- *за професійною орієнтацією учасників* (шкільні, студентські тощо).

Мета і місце змагань в вікових періодах істотно відрізняється від особливостей завдань етапу багаторічної підготовки [50]. На початкових етапах плануються, як правило, підготовчі та контрольні змагання, тому що важливим на цих етапах є тренувальний процес [47]. Основною метою є контроль над ефективністю минулого тренувального етапу, набуття досвіду

змагальної боротьби, підвищення емоційної насиченості процесу підготовки. Разом із зростанням кваліфікації спортсменів, відповідно зростає і кількість змагань, а також змагальна практика доповнюється підвідними, відбірковими та головними змаганнями.

Офіційні змагання визначають тривалість етапів підготовки та дозволяють оцінити ефективність системи підготовки спортсменів і команд. Інші змагання можуть вирішувати завдання відбору спортсменів з метою участі у важливих змаганнях і бути ефективним засобом удосконалення різних сторін підготовленості спортсменів.

Головними завданнями підготовчих змагань є удосконалення раціональної техніки та тактики змагальної діяльності спортсменів, адаптація різних функціональних систем організму до змагальних навантажень та інші. Підготовчі змагання дозволяють підвищувати рівень тренуваності та забезпечують набуття необхідного змагального досвіду.

Відбіркові змагання дозволяють провести відбір спортсменів в збірні команди. Для цих змагань характерними є особливі умови відбору: для виступу на головних змаганнях спортсмен повинен вибороти певне місце або виконати відповідний норматив. При цьому, відбірковими змаганнями можуть бути як спеціально організовані, так і офіційні змагання різного рівня.

Характерною особливістю головних змагань є демонстрація найвищого результату на даному етапі спортивного удосконалення. На цих змаганнях спортсмену необхідно проявити повну мобілізацію техніко-тактичних і функціональних можливостей, максимальну спрямованість на досягнення найвищого результату, найвищий рівень психічної підготовленості.

Цілком природно, що в олімпійському спорті центральне місце посідають масштабні комплексні змагання – Ігри Олімпіад і зимові Олімпійські ігри, Юнацькі Олімпійські ігри, чемпіонати світу, великі континентальні і регіональні змагання та Всесвітні Універсіади.

Контрольні змагання дозволяють оцінити рівень підготовленості спортсмена. За допомогою контрольних змагань оцінюють рівень оволодіння технікою, тактикою; рівень розвитку рухових якостей та рівень психічної готовності до змагальних навантажень. Результати контрольних змагань дають можливість здійснювати корекцію побудови процесу підготовки. Контрольними можуть бути як спеціально організовані, так і офіційні змагання різного рівня.

Показові виступи дозволяють виступати спортсменам, демонструючи свій вид спорту. Головною особливістю показових виступів є те, що спортсмени не змагаються між собою.

Також змагання бувають закриті – коли участь в змаганнях бере лише окрема організація, товариство чи спортивний клуб, яка проводить змагання. Та відкриті змагання – коли організатори можуть запрошувати представників інших клубів, міст, країн тощо.

Спортивна діяльність впливає на виховання дитини психічно, духовно і фізично. Дітям дуже важливо займатися спортом і керівництво, зокрема НОКи повинні якомога найбільше сприяти цьому. Адже, сучасна концепція олімпізму вбирає поряд з іншими філософсько-педагогічну складову, суть якої полягає у тому, що, спираючись на переваги спортивно-ігрового методу виховання, можна забезпечити всебічний розумовий, моральний і фізичний розвиток особистості, поєднати заняття фізичною культурою і спортом із діяльністю в інших сферах суспільного життя. Саме тому, Національний олімпійський комітет України ініціював проведення олімпійських уроків в навчальних закладах різних типів і форм підпорядкування.

Основна мета олімпійського уроку – виховання учнів на гуманістичних цінностях олімпійського руху, формування в них навичок та культури здорового способу життя, залучення їх до активних занять фізичною культурою і спортом [23]. Зважаючи на те, що олімпійський урок - перш за все педагогічний процес, він повинен вирішувати освітні, виховні та оздоровчі завдання. Зміст уроку повинен відповідати дидактичним

принципам: науковості, доступності, послідовності, наочності. У процесі уроку доцільно використовувати дидактичний матеріал, застосовувати технічні засоби навчання. Форми і методи роботи, що використовуються на олімпійському уроці, повинні відповідати віковим особливостям учнів, враховуючи специфіку класних колективів, потреби та інтереси учнів. Важливо залучати школярів до активної участі в уроці, використовуючи їхні знання, природні здібності і таланти, а також привертають увагу учнів запрошені відомі спортсмени, учасники Олімпійських ігор, тренери, випускники навчального закладу, які мають престижні спортивні досягнення, діячі культури і мистецтва. Велику користь у справі виховання школярів, встановленні добрих відносин взаєморозуміння, взаємоповаги і співробітництва сім'ї і школи відіграє участь батьків у цьому заході.

Також важливою складовою дитячого розвитку є спортивні ігри (змагання) школярів, які проводяться з метою:

- активізації фізкультурно-масової роботи в усіх ланках системи фізичного виховання, масового спорту і спорту вищих досягнень;
- впровадження фізичної культури і спорту в повсякденний побут юнаків та дівчат, зміцнення їхнього здоров'я, підготовки молоді до життя і трудової діяльності;
- підвищення ефективності навчально-тренувальної роботи в спортивних секціях загальноосвітніх навчальних закладів, подальшої пропаганди та розвитку видів спорту;
- підвищення якості роботи спортивних шкіл з метою підготовки спортивних резервів до національних збірних команд України з видів спорту;
- підведення підсумків роботи територіальних спортивних організацій в напрямку спортивно-оздоровчої фізичної культури, масового спорту, спорту вищих досягнень.
- підготовки збірних команд для участі в Європейських юнацьких олімпійських фестивалях та міжнародних змаганнях з видів спорту серед школярів;

- пропаганда та формування засад здорового способу життя серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів [54]. Під час проведення заходу спортивні школи, секції та гуртки демонструють ефектні показові виступи та наглядно заохочують молодь до занять видами спорту, з яких функціонують секції. Значне місце в системі дитячо-юнацького спорту займають фестивалі школярів. Спортивний фестиваль – це масове святкове дійство, яке включає представлення різноманітних видів спорту та має на меті [53]:

- формувати здоровий спосіб життя;
- підвищити соціальну активність і рівень здоров'я учнівської молоді;
- покращити рівень фізичної підготовленості та збільшити рухову активність школярів;
- формувати стійку мотивацію до самостійних занять фізичною культурою і спортом.

Дитячо-юнацький спорт – напрям спорту, який забезпечує залучення дітей для занять певним видом спорту із дитячого спорту для здійснення їх спортивної спеціалізації та забезпечення умов для переходу до резервного спорту. Розвиток дитячо-юнацького спорту забезпечують суб'єкти сфери фізичної культури і спорту, зокрема дитячо-юнацькі спортивні школи та відповідні спортивні клуби [55].

Дитячо-юнацькі спортивні школи розвивають здібності вихованців в обраному виді спорту, створюють умови для виховання, фізичного розвитку, повноцінного оздоровлення, змістовного відпочинку і дозвілля дітей та молоді, самореалізації, набуття навичок здорового способу життя, підготовки спортивного резерву для збірних команд.

Будучи унікальним радянським явищем, система дитячо-юнацьких спортивних шкіл виникла в 30-ті роки ХХ століття. У 1934 році був побудований Стадіон Юних піонерів в Москві – перший спеціалізований фізкультурно-спортивний позашкільний заклад в СРСР. У тому ж році при ПСО «Динамо» виник перший дитячий колектив «Юний динамівець», який

став прообразом спортшкіл при спортивних товариствах. У 1935-1936 роках відкривалися перші спортивні школи в Москві, Ленінграді та інших містах СРСР, вони створювалися і діяли на основі типового положення, ухваленого Центральною Радою спортивних товариств і організацій СРСР. До 40-х років в СРСР працювали десятки спортивних шкіл при спортивних товариствах «Динамо», «Спартак», ЦСКА, профспілок, ОСОАВИАХИМа, а також у системі освіти.

Неухильно зростало число шкіл олімпійського резерву (СДЮШОР), які готували юних спортсменів до спорту вищих досягнень. Розширювався діапазон видів спорту та відділення з видів спорту, орієнтованих не тільки на олімпійські види спорту, а й національні види, а також туризм, орієнтування та інші види спорту, не включені до програми Олімпійських ігор. До 1991 року в СРСР діяло понад 6000 спортивних шкіл.

Після розпаду СРСР, станом на жовтень 2011 року в Україні функціонує 1687 дитячо-юнацьких спортивних шкіл різних форм власності та підпорядкування, в яких налічується більше півмільйона вихованців віком від 6 до 18 років. До занять у спортивних школах також залучено 6,5 тис. дітей-інвалідів різних нозологій. 191 спортивна школа має статус спеціалізованої спортивної школи олімпійського резерву.

Сьогодні існують три види спортивних шкіл:

- Дитячо-юнацькі спортивні школи (ДЮСШ);
- Спеціалізовані дитячо-юнацькі (спортивні) школи олімпійського резерву (СДЮ(С)ШОР);
- Дитячо-юнацькі спортивно-адаптивні школи.

Школи розрізняються також за:

- ❖ формами власності: державні, муніципальні, громадських організацій;
- ❖ видами спорту.

Юнацький спорт – спортивна категорія, в якій беруть участь спортсмени у віці до 18 років. Це включає в себе особистісні та командні змагання, змагання за межами школи чи в школі, конкурентні та

неконкурентні види спорту. Заняття спортом сприяє покращенню стану здоров'я дітей. Участь в спортивних змаганнях в дитинстві та підлітковому віці має важливі переваги для фізичного, психологічного та соціального здоров'я. Спорт розвиває уміння та навички, які необхідні в житті, бореться з такими проблемами, як ожиріння, депресія, а також допомагає сформувати і зміцнити емоційне благо.

Заняття спортом сприяє фізичному та емоційному здоров'ю молодих людей і будує цінні соціальні зв'язки. Він також пропонує можливості для гри й емоційного розвантаження. Також знання, вміння та навички, які людина здобуває внаслідок занять спортом можуть застосовуватися в побуті.

Численні дослідження, проведені вченими різних країн, показують, що в спорті укладені величезні можливості для гуманістичного впливу на фізичні і духовні можливості людей, їх взаємодія між собою, для формування і розвитку людської культури. В першу чергу, це пов'язано з тим, що спорт являє собою гуманну ігрову модель змагальних ситуацій реального життя. Як відомо, гра має високий культурний та гуманістичний потенціал. Нагадаємо в зв'язку з цим слова Ф. Шіллера: «Людина грає тільки тоді, коли вона в повному значенні слова людина, і вона буває цілком людиною лише тоді, коли грає» [66].

Ігровий характер змагальних ситуацій у спорті також робить його надзвичайно привабливим і гуманним. По-перше, необхідно враховувати емоційність, задоволення, невимушений характер дій, вільне саморозкриття людини в грі. По-друге, важливий момент, що визначає гуманістичну цінність спортивних змагань, полягає в тому, що його правила зрозумілі, та однакові для всіх учасників. Гравці схвалюють їх та підпорядковуються цим правилам свідомо і добровільно. Переможець визначається на основі встановлених і прийнятих гравцями чітких критеріїв, що виробляються публічно, а успіх є підставою для гордості за перемогу над суперником і за подолання особистих страхів. Тому спорт, якщо його розглядати з позицій

загальної теорії культури, є ідеальним конструктом упорядкованого і справедливого суспільного миру [29, 77, 16].

Варто відзначити роль спорту, як засобу фізичного виховання людини. Спортивні змагання і ретельна підготовка до них дозволяють цілеспрямовано і ефективно впливати на всі сторони, компоненти фізичного стану людини, включаючи різноманітні фізичні якості, статуру, здоров'я, вносити до них потрібні корективи, виправляти дефекти, а також формувати пов'язані з усією цією діяльністю знання, вміння, інтереси, потреби та ціннісні орієнтації. Однак неправильно вбачати в спорті можливості лише для фізичного вдосконалення, адже важливу роль спорт відіграє і у формуванні психічних якостей і здібностей людини, виступаючи як «школа волі», «школа емоцій», «школа характеру», оскільки спортивні змагання і вся спортивна діяльність висувають високі вимоги до прояву вольових якостей і до саморегуляції [32]. Спорт відкриває величезні можливості для формування і розвитку творчих здібностей людини, чим визначається його евристична цінність. У спортивній діяльності закладені величезні можливості для творчого прояву сил і здібностей людини – у визначенні тактики або стратегії спортивного поєдинку, в організації та проведенні навчально-тренувальних занять.

Також спорт виконує виховну функцію. Підкреслюючи виховну цінність спорту, мається на увазі не тільки виховання, але і самовиховання, самовдосконалення: «Спорт допомагає людині оволодіти собою, а це становить основу будь-якої справжньої цивілізації» [63]. Участь у спортивних змаганнях дає можливість людині відчувати радість перемоги над своїм суперником, досягнутого результату, внаслідок тривалої підготовки, а також порівняти свої здібності зі здібностями інших (або з тими здібностями, якими він володів раніше). Спорт також діє як здорова альтернатива шкідливих дій чи звичок, таких як наркоманія, причетність до злочину тощо.

Для того щоб людина займалась спортом регулярно та ефективно її потрібно правильно зацікавити та мотивувати. Інтерес до фізичної культури та спорту залежить від різних факторів зовнішнього середовища. Аналіз

анкетних даних показав, що в учнів немає труднощів у виборі виду спорту. Деякі обирають собі вид спорту вже в ранньому дитинстві. З висловів учнів помітно, що з віком вплив батьків на вибір улюбленого виду спорту знижується, а роль вчителя фізичної культури у цьому виборі зростає. Таким чином, першим фактором, що визначає вибір виду спорту, який стає для учнів улюбленим, є поради вчителя фізичної культури, а другим за значенням – вплив батьків.

Дані констатуючого дослідження показали, що найбільший вплив на формування спортивних інтересів учнів мають їх батьки, потім уже поради шкільного вчителя, спортивні передачі на телебаченні, і трохи менше – інформація спортивних газет і журналів. Відомо, що інтересу сприяє успішна спортивна діяльність. Безсумнівно, що в ігровій діяльності діти, які добре грають, будуть мати більший успіх, ніж ті, що мають погану підготовку. Таким чином, внутрішні якості, розвиток яких обумовлений руховим досвідом, є арсеналом переваг над тими, у кого ці якості відсутні. Але успіх – поняття відносне. Успіх – це позитивні результати діяльності, які одержали суспільне визнання. У той же час гравці, які погано грають, не зможуть піднятися до рівня лідерів, що, треба думати, визначається рядом факторів і, зокрема, методикою навчання, педагогічною майстерністю вчителя.

Інтерес до спорту залежить від багатьох факторів, які виховують інтерес, дають змогу створити досить чітку систему, яка впливає на процес занять спортом та фізичною культурою (рис 1.1) [30]

Таким чином, фактори, які виховують інтерес, дають змогу створити досить чітку систему, яка впливає на процес занять спортом та фізичною культурою з боку спортсменів та учнів. Наприклад, система освіти та інформація про великий спорт є загальним елементом. Цей елемент надає не тільки безпосередній вплив на відчуття спортсмена, але й опосередкований, через інші елементи, які виховують батьки, тренер. Останні фільтрують інформацію про великий спорт і вносять свідоме посилення, утворюючи в ній зміни.

Найбільш дієвим елементом цієї системи є тренер та вчитель фізичної культури, який у силу виконання своїх службових обов'язків має вплив на спортсмена. Інші елементи мають обмежений характер дії. Інформація про великий спорт і фізичну культуру не може здійснювати безпосередній вплив на навички та якості учнів, а може це здійснити лише побічно, через активні заняття. Іноді трапляється і так, що батьки самі потребують роз'яснювальної роботи. Отже, фактори, які виховують, переломлюються через властивості та особливості вихованців, як через призму. З часом змінюються якості та властивості учнів, а також змінюється й їхнє сприйняття елементів, які впливають на інтерес, а у зв'язку з цим і ставлення до різних сторін фізичної культури та спорту [7].

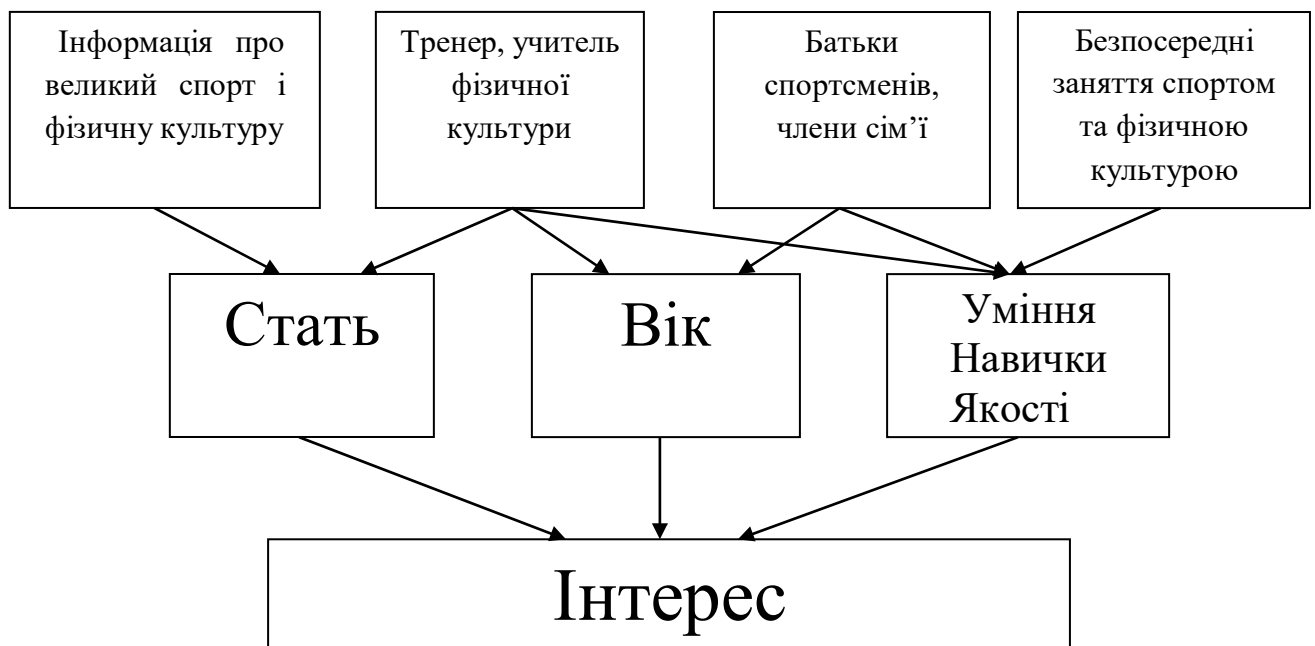

Рис.1.1 Схема взаємодії різних факторів у формуванні інтересу до фізичної культури та спорту в учнів [30]

Нажаль під час занять спортом юнаки та дівчата можуть стикатися з проблемами. Молоді люди, а особливо експресивні спортсмени можуть зосереджуватися на перемозі будь-якою ціною, така настанова може спровокувати агресію, насильство, жорстокість, расизм, дискримінацію за статевою ознакою, вживання допінгу. Цих наслідків можна уникнути, якщо

батьки і тренери допомагатимуть спортсмену, передаючи свої знання та досвід. Також юнаки та дівчата більш схильні до травматизму, враховуючи те, що їхній опорно-руховий апарат ще незрілий, а навантаження дуже високі. Щоб уникнути травматизму тренер повинен пильнувати спортсмена та пояснювати наслідки помилкових дій.

Так, як і в спорті вищих досягнень в дитячо-юнацькому спорті спортсмени стикаються з нерівним доступом до занять спортом через соціальну та гендерну нерівність.

Загальновідомо, що спорту вищих досягнень не буває без дитячо-юнацького спорту. Тому цей напрям у системі розвитку фізичної культури і спорту перебуває на особливому рахунку в усіх країнах, які прагнуть здобувати високі спортивні показники та здорову націю [48].

Перші прояви юнацького спорту можна було ще зустріти в Стародавній Греції [12]. Спорт для греків був не просто розвагою, його сприймали як доволі серйозне заняття, тісно пов'язане з гігієною та медициною, а також з естетикою та етикою [79]. Таким чином, фізичне виховання залишалось одним із суттєвих аспектів культурного життя греків. На інтенсивний розвиток спортивних змагань у Стародавній Греції великий вплив чинив важливий елемент буття і культури стародавніх греків – агоністика – змагальний принцип, який реалізувався в усіх сферах життя (праці, мистецтві, спорті) з метою досягнення найкращих результатів, визнання, прославлення сфери діяльності, примноження особистого престижу і слави міст-держав.

Виховання спортивного духу у Стародавній Греції базувалося на тому ж фундаменті, що й інші культурні цінності грецької цивілізації. І головним серед них було звільнення людини від будь-якої деспотії [4]. Людину вчили вірити в себе, у свої сили і можливості, у найвищі цінності людського життя. Тілесна досконалість, фізична і духовна сила для греків були основоположними принципами, що, як правило, проявлялись і здійснювались на спортивних аренах.

Життєвим кредо стародавніх греків було гармонійне поєднання тіла, духу та розуму. І тут доречно згадати слова, викарбувані на скелі в Стародавній Елладі: «Якщо хочеш бути сильним – бігай, хочеш бути красивим – бігай, хочеш бути розумним – бігай» [23].

Перші згадки про дитячо-юнацький спорт беруть свій початок ще за часів Стародавньої Греції. Під час розкопок на Криті в одній споруді палацу зберіглася фреска, на якій було зображено змагання двох хлопчиків, яка цікава не тільки як дивовижний зразок мінойського мистецтва, але і як свідоцтво популярності змагань у дітей [79].

Перше, чому навчали юнаків в Стародавній Греції – це навички читання і писання, згодом навчали і вокальним здібностям, грі на музичних інструментах та досить важливе місце займали гімнастика і атлетична підготовка. Але Платон, найвідоміший учень Сократа і вчитель Арістотеля, стверджував, що до 10-ти років головною частиною виховання дітей повинно бути фізичне виховання, а вже 11 років можна вивчати читання і письмо; заняття гімнастикою «із значними зусиллями» повинні тривати до 15-ти років, тому що без цього неможливе успішне завершення процесу росту і фізичного розвитку [4].

Хлопчики в Стародавній Греції мали трьох вчителів: граматака, кіфариста та педотриба.

Грамастик – навчав читати, писати і рахувати, допомагав вивчати твори видатних поетів і письменників, в першу чергу Гомера і Езопа.

Кіфарист – навчав грати на кіфарі, лірі та навчав пісням і гімнам.

Під керівництвом педотриба (вчителя гімнастики) – діти займалися фізичними вправами, тренувалися, змагалися в бігу, стрибках, метаннях та інших видах атлетики, в надії досягнути високих результатів і перемогти в великих спортивних іграх.

Фізичне виховання розпочиналося з 7-8 років. Рухливі дитячі ігри, вправи в танцях і бігу, які виконувалися під музику, різноманітні ігри з м'ячем, стрибки постійно доповнювалися основними видами п'ятиборства. З

15 років фізичне виховання в гімназіях набувало спортивної спрямованості. Юнаки, разом з п'ятиборством, займалися боротьбою, кулачною боротьбою і плаванням [12].

В 200 році до н.е. в програму Олімпійських ігор були включені змагання з панкратіону серед хлопчиків, і першим переможцем став Фадимос з Єгипту [21].

Навіть в певних видах спорту змагались дорослі спортсмени окремо від юнаків. Під час змагань з панкратіону не було поділу на вагові категорії, проте змагання проводилось окремо для дорослих і для юнаків. Так само в метанні спису, змагання проводились окремо для юнаків, у яких навіть списи були легшими та меншими за розмірами [52].

Учасники стародавніх Олімпійських ігор поділялися на вікові групи, в кожній з яких виявляли переможця. В групі хлопчиків виступали атлети у віці 14-17 років. Групу юнаків (безбородих) складали учасники 18-20 років. Атлети, досягнувши 20 років брали участь в змаганнях серед дорослих. Але цей поділ на вікові категорії не був особливо жорсткий, адже в історії Олімпійських ігор достатньо випадків, коли обдаровані юні атлети успішно виступали в старших вікових групах [21].

Тобто все це констатує факт прояву ознак дитячо-юнацького спорту ще у Стародавній Греції.

Якщо зважати на сучасний стан розвитку дитячо-юнацького спорту то, до виникнення Юнацьких Олімпійських ігор, було зовсім мало популярних та високих за рівнем змагань та фестивалів для молоді, до яких належать:

- ❖ Юнацькі Олімпійські ігри;
- ❖ Чемпіонат світу з легкої атлетики серед юнаків, організовані ІААФ кожні 2 роки;
- ❖ Чемпіонати Європи;
- ❖ Азіатські юнацькі ігри;
- ❖ Співдружність юнацьких ігор;
- ❖ Європейський молодіжний олімпійський фестиваль;

- ❖ Австралійський юнацький олімпійський фестиваль;
- ❖ Міжнародний фестиваль молоді та студентів.

Одними з таких змагань були і є чемпіонати Європи та чемпіонати світу для юніорів, які були створені набагато раніше федераціями окремих видів спорту. Це досить потужні змагання, які проходять як для зрілих спортсменів, так і для молоді. Для кожного спортсмена щастя взяти участь в цих іграх (головний тренер збірної U-19 Олександр Петраков: «Ми поставили перед собою нову мету – потрапити на ЧС-2015 року).

Також одними із змагань для юнаків є Чемпіонати світу для юнаків, що проводяться федераціями видів спорту кожних 2 роки. Наприклад, в легкій атлетиці чемпіонат світу серед юнаків проводиться з 1999 року федерацією легкої атлетики. Всього було 8 чемпіонатів світу;

- 1999 р. в Польщі (в змаганнях взяли участь 1103 з 137 країн світу);
- 2001 р. в Угорщині (в змаганнях взяли участь 1335 атлетів з 166 країн світу);
- 2003 р. в Канаді (в змаганнях взяли участь 1128 атлетів з 158 країн світу);
- 2005 р. в Марокко (у змаганнях взяла участь 1250 атлетів з 177 країн світу);
- 2007 р в Чехії (в змаганнях взяли участь 1228 атлетів з 152 країн світу);
- 2009 р. в Італії (у змаганнях взяв участь 1321 атлет з 179 країн світу) ;
- 2011 р. в Франції (в змаганнях взяли участь 1375 учасників з 173 країн світу);
- 2013 в Україні (в змаганнях взяло участь 1542 учасники з 174 країн світу) ;
- Та планується в 2015 р. провести в Колумбії.

Ця статистика свідчить про те що спорт серед молоді поширювався в різних країнах світу, а його популярність значно зростала.

Найбільш популярними дитячо-юнацькими фестивалями є Європейські юнацькі фестивалі. В 1990 році за ініціативи Президента Міжнародного Олімпійського Комітету Жака Рогге, який на той час очолював асоціацію «Європейські олімпійські комітети», було прийнято рішення про проведення зимових та літніх Європейських юнацьких олімпійських днів (ЄЮОД) один раз на два роки. Саме так вперше називалися змагання молодих атлетів.

В 1991 році в Брюсселі були проведені I літні ЄЮОД, а через два роки в італійському місті Аосте – I зимові.

На попередніх літніх Фестивалях програма, як правило, включала 10 видів спорту, чотири з яких – ігрові командні, але країни-учасниці (за виключенням країни-організатора) можуть виступати тільки в одному ігровому командному виді спорту. На усіх дев'яти літніх фестивалях були представлені: баскетбол, волейбол, гімнастика (в 1991 році – художня, на всіх наступних – спортивна), дзюдо, легка атлетика і плавання.

На більшості Європейських юнацьких олімпійських фестивалів проводилися змагання з вело шосе, гандболу, тенісу та футболу. В різні роки включалися бадмінтон, вітрильний спорт, веслування на байдарках і каное, настільний теніс та хокей на траві. Слід відзначити, що змагання зі спортивної гімнастики проводяться тільки серед дівчат, а з велоспорту – серед юнаків. На кожному Фестивалі у двох з чотирьох ігрових командних видах спорту приймають участь тільки команди дівчат, а в двох інших – тільки команди юнаків. Рішення про те, в яких видах змагатимуться дівчата, а в яких юнаки, приймається Оргкомітетом конкретного Фестивалю зі згоди ЄОК.

Не дивлячись на те, що Фестиваль має коротку історію, але вже зумів довести свою значимість. Аналізуючи склад учасників ЄЮОФ, можна простежити таку тенденцію, що більшість учасників згодом потрапляють в основні збірні команди своїх країн і успішно виступають на Олімпійських іграх та інших міжнародних змаганнях.

У різні роки у Фестивалі брали участь: чотириразова Олімпійська чемпіонка з плавання Яна Клочкова (Україна), триразовий Олімпійський чемпіон Пітер Ван ден Хугенбанд (Нідерланди), дворазова Олімпійська чемпіонка з лижних гонок Крістіна Шмигун (Естонія), Олімпійські чемпіонки з легкої атлетики Габрієла Сабо (Румунія), Кароліна Клюфт (Швеція), з тенісу – Жюстін Енен-Арденн (Бельгія), та багато інших.

Менш популярними дитячо-юнацькими фестивалями є Австралійські юнацькі Олімпійські фестивалі – міжнародні спортивні змагання організовані Олімпійським комітетом Австралії в 2001 році, де взяли участь: Австралія, Бразилія, Канада, Китай, Фіджи, Англія, Угорщина, Індонезія, Міжнародна змішана команда триатлону, Японія, Малайзія, Нідерланди, Нова Зеландія, Океанія, Сінгапур, Південна Африка, Тайвань, Тонго, США.

Другий фестиваль пройшов 17-21 січня 2007 року і відвідало його 23 країни та 20 з них взяло участь: Австралія, Канада, Китай, Фіджи, Франція, Німеччина, Англія, Угорщина, Японія, Корея, Гонконг, Малайзія, Нова Каледонія, Нова Зеландія, Океанія, Сінгапур, Південна Африка, Тайбей, США, Узбекистан.

Азіатські юнацькі ігри (АУГ) – міжнародний мульти-спортивний захід, який проводиться раз на чотири роки. Перші Азіатські юнацькі ігри було організовано 29 червня 2009 року в Сінгапурі в якості тесту в підготовці Юнацьких Олімпійських ігор. Ігри мали свій офіційний логотип (Рис 1.2).

Рис 1.2. Логотип Перших Азіатських юнацьких ігор 2009р.

Через брак часу та нестачу матеріальних ресурсів в змагання були включені 8 видів спорту: Плавання / Підводне плавання, легка атлетика, 3-на-3 баскетбол, пляжний волейбол, боулінг, футбол, вітрильний спорт, стрільба і настільний теніс. Змагання вже відбулись два рази, перший 2009 р. в м. Сінгапур та 2013 р. в м. Нанкін вдруге та планується проведення в 2017 р. в м. та в 2021 р. в м. Сурабая (Табл. 1.1).

Також, як вище зазначалося проводять змагання Співдружність юнацьких ігор. Вони є дрібною версією Ігор Співдружності, які призначені для молоді з 71 країн Співдружності.

Перші ігри Співдружності юнаків були проведені в Шотландії в серпні 2000 року, в яких взяло участь 733 спортсмени з 14 країн у 8 видах спорту,

які змагалися протягом 3 днів. Другі ігри Співдружності юнаків відбулися в Австралії в грудні 2004 року, де взяло участь більше 1000 спортсменів та офіційних осіб з 22 країн, які змагалися у 10 видах спорту. Треті Молодіжні Ігри були проведені в індійському місті Пуна 12-18 жовтня 2008 року, де взяли участь 71 країна та змагалися у 9 видах спорту.

Таблиця 1.1.

Медальний залік Азіатських юнацьких ігор.

Рік	Номер ігор	Місто проведення	1 місце	2 місце	3 місце
2009	<u>I</u>	Сінгапур	Китай(25)	Південна Корея(20)	Тайланд(11)
2013	<u>II</u>	Нанкін	Китай(46)	Південна Корея(25)	Японія(7)
2017	<u>III</u>	Хамбантота	-	-	-
2021	<u>IV</u>	Сурабая	-	-	-

Згодом Федерація Ігор Співдружності на своїй Генеральній Асамблеї в 2008 році, прийняла рішення проводити ігри за межами циклу проведення Олімпійських ігор, та налаштувати чотирьох-річний цикл проведення ігор, так щоб майбутні ігри проходили в 2017р., 2021 і т.д. роках. Для участі в іграх спортсмену повинно бути від 14 до 18 років, та від кожної Асоціації Ігор Співдружності максимально допускається 1000 учасників.

Види спорту на Юнацьких іграх Співдружності: Легка атлетика (2000-теперішній час), бадмінтон (2004-теперішній час), бокс (2004-теперішній час), велоспорт (2004, 2011), фехтування (2000), гімнастика (2004, 2011), хокей (2000), регбі-7 (2004, 2001), стрільба (2008), сквош (2000), плавання (2000-теперішній час), настільний теніс (2008), теніс (2000, 2008), боулінг (2004), атлетики (2000-2008), боротьба (2008).

Також, цікавою подією в юнацькому русі є проведення фестивалю молоді та студентів, який був вперше проведений в місті Прага у 1947 році, в якому взяло участь більш як десять тисяч юнаків та дівчат з 71 країни світу. Організаторами фестивалю були: Всесвітня федерація демократичної молоді

та Міжнародна спілка студентів.

Таблиця 1.2

Фестивалі молоді та студентів

№	Дата проведення	Місце проведення
1	25 липня - 16 серпня 1947 р.	Прага
2	14-28 серпня 1949 р.	Будапешт
3	5-19 серпня 1951 р.	Берлін
4	2-16 серпня 1953 р.	Бухарест
5	31 липня - 14 серпня 1955 р	Варшава
6	28 липня – 11 серпня 1957 р	Москва
7	26 липня – 4 серпня 1959 р.	Відень
8	27 липня – 5 серпня 1962 р.	Гельсінки
9	28 липня – 6 серпня 1968 р.	Софія
10	28 липня – 5 серпня 1973 р.	Берлін
11	29 липня – 7 серпня 1978 р.	Гавана
12	27 липня – 3 серпня 1985 р.	Москва
13	1-8 липня 1989 р	Пхеньян
14	14-28 липня 1997 р.	Гавана
15	8-16 серпня 2001 р	Алжир
16	4—19 серпня 2005 р.	Каракас
17	13—21 грудня 2010	Цване
18	7 — 13 грудня 2013	Кито

Починаючи з 1947 по 1959 роки ці фестивалі відбувалися кожні два роки. Їх програма передбачала конкурси, огляди співаків, танцюристів, артистів цирку. На кожному фестивалі важливе місце посідали обширні за програмою і насичені за змістом спортивні змагання молоді. В спортивних змаганнях фестивалю брали участь, як правило, спортсмени. Важливе місце в програмі фестивалю відведене складанню норм на спортивний значок фестивалю, на кожному з яких він був різним. У 1949 та 1951 роках одночасно із спортивними змаганнями II та III Фестивалів були організовані Всесвітні студентські ігри, а в 1953, 1955 та 1957 роках проводились

відповідно I, II та III Міжнародні дружні спортивні ігри молоді, в яких приймали участь національні спортивні організації багатьох країн світу. Змагання відбувались під керівництвом спеціально створених для цього оргкомітетів [22].

У серпні 1947 року в Празі в одноборстві із сильними і досвідченими суперниками молоді гімнасти колишнього Радянського Союзу отримали на Фестивалі впевнену перемогу і завоювали кришталевий кубок Всесвітньої федерації демократичної молоді. За відмінну техніку і високі спортивні результати їм було вручена медаль Тирша. За багаторічне існування цієї високої спортивної нагороди, створеної на честь засновника гімнастичного товариства “Сокіл”, вперше нею були визнані гідними іноземці. 14 серпня 1949 року в Будапешті відбулося відкриття II Фестивалю та X Всесвітніх студентських ігор. В змаганнях з 13 видів спорту почесне звання переможців виборювали представники Франції, Чехословаччини, Польщі, Кореї, Румунії, Болгарії, Англії, Бельгії, Китаю та інших країн. Через два роки III Фестиваль відбувся в столиці Німецької Демократичної Республіки – Берліні. В Фестивалі прийняло участь 26 тисяч спортсменів із 104 країн світу. Ці цифри свідчать про широку популярність ідеї миру серед молоді. У X Всесвітніх студентських іграх в 1949 році в Будапешті прийняло участь 900 спортсменів із 19 країн. В цьому ж році в Берлін прибуло більше двох тисяч спортсменів із 44 країн. Ці цифри свідчать про популярність студентських ігор під гаслом боротьби за мир [1]. Ще одним важливим показником студентських ігор є ставлення міжнародних федерацій до їх проведення. В цьому ж році всі федерації дали згоду на проведення студентських ігор. В день відкриття Фестивалю над трибунами прозвучали слова клятви: «Клянусь приймати участь в XI Всесвітніх студентських літніх іграх як чесний борець і поважати умови змагань. В душі товаришкості та задля честі наших 35 країн і університетів ми хочемо внести свій внесок у справу укріплення взаєморозуміння між студентами всього світу» [1]. Це ще раз доводить величезне значення Фестивалів для укріплення миру і дружби між народами.

Щороку кількість учасників та країн-учасниць зростає, адже ідея проведення таких ігор прекрасна. Вона перегукується з шляхетними ідеями дружби і товариськості, які закладені в олімпійських іграх [71]. Отже, Всесвітні фестивалі молоді і студентів, які відбуваються і сьогодні, демонструють спільне прагнення молодих людей з усього світу, які представляють різні політичні погляди, розвивати контакти та обміни і виступати за спільні дії, за мир, свободу і справедливість. А спортивні змагання були і залишаються незмінним засобом спілкування з іншими народами.

Дитячо-юнацький спорт – напрям спорту, який забезпечує залучення дітей для занять певним видом спорту із дитячого спорту для здійснення їх спортивної спеціалізації та забезпечення умов для переходу до резервного спорту. Спорт відіграє позитивну роль в житті людини, а особливо в житті підростаючого покоління. Створено безліч спортивних шкіл та секцій, але щоб молоде покоління займалося спортом, потрібно викликати інтерес до занять спортом та сформуванню мотивацію. Перші прояви юнацького спорту можна було зустріти ще в Стародавній Греції. Для Греків особливе місце в житті займали гімнастика та атлетична підготовка і навіть в школі в Ст. Греції був спеціальний вчитель-педотриб, який навчав виконувати фізичні вправи, змагатися в бігу, стрибках, метаннях та інших видах атлетики, в надії досягнути високих результатів і перемогти у великих спортивних іграх. Якщо оглянути сучасний стан дитячо-юнацького спорту, то до створення Всесвітніх юнацьких ігор, а згодом вже Юнацьких Олімпійських ігор існував (існує) ряд змагань та фестивалів для молоді:

- ❖ Чемпіонат світу з легкої атлетики серед юнаків, організовані ІААФ кожні 2 роки,
- ❖ Чемпіонати Європи,
- ❖ Азіатські юнацькі ігри,
- ❖ Співдружність юнацьких ігор,
- ❖ Європейський молодіжний олімпійський фестиваль,
- ❖ Австралійський юнацького олімпійського фестивалю.

❖ Міжнародний фестиваль молоді та студентів.

Отже, дитячо-юнацький спорт у системі розвитку фізичної культури і спорту перебуває на особливому рахунку в усіх країнах, які хочуть мати високі спортивні показники та здорову націю, а також завдяки недавно створеним Юнацьким Олімпійським іграм зараз стрімко розвивається, поширюється та популяризується у всьому світі.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методи дослідження

Використання даної групи методів дозволило чітко визначити проблему дослідження, конкретизувати об'єкт і предмет дослідження, сформулювати мету і завдання роботи, також виконати завдання поставлені перед дослідженням.

Для проведення дослідження було використано наступні методи:

- Теоретичний аналіз та узагальнення науково-методичних літературних джерел;
- Історичний метод
- Документальний метод

Теоретичний аналіз та узагальнення. Вивчення та аналіз літературних джерел та всесвітньої інформаційної мережі Інтернет проводився з метою створення повної уяви про стан об'єкту та предмету досліджень, також з метою виконання мети поставленої перед дослідженням. Вивчено та проаналізовано літературні джерела, дослідження, автореферати дисертацій, проведених та захищених за останні роки у юнацькому спорті. Вивчено стан питання щодо становлення Юнацьких Олімпійських ігор.

У результаті теоретичного аналізу було опрацьовано 82 джерела науково-методичного характеру та інформаційних даних мережі Інтернет. За результатами теоретичного аналізу науково-методичної літератури було визначено основні передумови організації Юнацьких Олімпійських Ігор, з'ясовано відмінності в організації та проведенні Юнацьких Олімпійських Ігор та Ігор Олімпіад, охарактеризовано організацію та проведення I та II Юнацьких Олімпійських Ігор (м. Сінгапур, 2010р. та м. Нанкін, 2014р.) та визначено їх спільні і відмінні риси.

Історичний метод. Використовувався різновид історичного методу – порівняльно-історичний метод, – спосіб дослідження, що дав змогу шляхом

порівняння встановити схожість і відмінність між історичними явищами, що вивчалися. Проводилося порівняння літературних джерел, що стосуються організації та проведення Юнацьких Олімпійських ігор та Ігор Олімпіад та визначено їх спільні і відмінні риси.

Документальний метод. Цей метод наукового дослідження використовувався для аналізу діючих офіційних правил та положень Міжнародних Олімпійських федерацій з Олімпійських видів спорту. Також проаналізовані документи, що стосуються Олімпійських ігор та Юнацьких Олімпійських ігор (Олімпійська Хартія, правила допуску до Юнацьких Олімпійських ігор у Сінгапурі 2010 р., правила допуску до Юнацьких Олімпійських ігор у Нанкіні 2014 р.).

2.2 Організація дослідження

1-й етап (вересень – листопад 2020) – визначення теми, складання і затвердження обґрунтування дипломної роботи, аналіз науково-методичної літератури за напрямом дослідження, написання першого розділу дипломної роботи.

2-й етап (листопад 2020 – жовтень 2021) – аналіз науково-методичної літератури за темою дослідження, написання другого та третього розділів дипломної роботи, написання статей.

3-й етап (листопад – грудень 2021) – узагальнення результатів дослідження, доопрацювання тексту дипломної роботи, складання актів впровадження, рецензування роботи, попередній захист на кафедрі фізичної реабілітації і спорту.

РОЗДІЛ 3

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗМАГАНЬ ЮНАЦЬКІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ

3.1 Передумови виникнення змагань Юнацьких Олімпійських Ігор

Регулярне та систематичне заняття спортом дуже позитивно впливає на людей, зокрема на юнаків та дівчат з багатьох причин :

- ***по-перше*** спортивна діяльність, здійснюється в рамках дозвілля. Дозвілля – це та частина вільного часу, яка відводиться діяльності, що спрямована на задоволення потреби у відпочинку, саморозвитку та розвагах [65]. Таким чином, спорт – одна з об'єктивно необхідних форм активності людини, що поєднує в собі процеси рекреації, розвитку та розваги, що базується на функціональній потребі в руховій діяльності;
- ***по-друге***, ця діяльність вимагає від суб'єкта прагнення до прояву максимальних зусиль, які є необхідними складовими успішності у ній, [24] що є ознакою спорту, а також сполучена з проявом вольових якостей юного спортсмена, його активної свідомої позиції у ставленні до даного виду дозвільної діяльності;
- ***по-третьє***, спортивна діяльність юнаків та дівчат здійснюється в умовах структурної організації спортивної школи під керівництвом кваліфікованих педагогів, а навчально-тренувальні заняття проводяться відповідно до навчальних планів і за навчальними програмами з видів спорту. Таким чином, організована фізкультурна діяльність вимагає від молоді людини добровільного підпорядкування і виконання ряду обов'язків;
- ***по-четверте*** формою для демонстрації результатів діяльності є змагання. При цьому прояв емоційної активності підсилює розвиваючий ефект у формуванні особистості молодого спортсмена;
- ***по-п'яте*** спорт позитивно впливає на здоров'я людини, а особливо це важливо для юного підростаючого покоління.

Отже, дитячо-юнацький спорт позитивно впливає на формування особистості молоді людини, також задовільняє потребу у формуванні фізично-досконалих людей, що володіють духовним багатством, моральними якостями та формує здорову націю.

Переходячи до сучасного стану дитячо-юнацького спорту варто зазначити, що є низка проблем які стосуються відносин молоді та спорту з якими стикається сучасна молодь у всьому світі:

- нерівний доступ до занять спортом;
- зниження фізичної активності / загострення проблеми ожиріння;
- низькі показники статистики щодо залучення підлітків 14-16 років до занять спортом;
- зменшення спортивної аудиторії (учасників, фахівців, експертів, вболівальників та інших) [7].

Спорт, а зокрема заняття ним в спортивному колективі значною мірою задовольняє потреби людини, в тому числі соціальні, тобто потреби у спілкуванні, приєднанні до суспільства, спорт надає відчуття приналежності до чогось або когось, почуття що тебе приймають інші, соціальної взаємодії та підтримки [9].

Спорт дисциплінує та організовує людину, адже рівень культури людини виявляється в її умінні раціонально, повною мірою, використовувати вільний час. Від того як він використовується, залежить не лише успіх у трудовій діяльності, навчанні і загальному розвитку, але і здоров'я людини, та повнота її життєдіяльності. Фізична культура і спорт тут посідають чільне місце. Адже спорт – це здоров'я. Сутність використання спорту полягає в підвищенні енергетики організму, що є передумовою до підвищення адаптації організму людини до навколишнього середовища [5].

Спорт – це специфічний вид соціальної діяльності молоді людини, у процесі якої відбувається задоволення фізичних і духовних потреб. Спорт за допомогою фізичних вправ готує молодих людей до життя і праці, використовуючи сили природи і весь комплекс факторів (режим праці, побут,

відпочинок, гігієна тощо), що визначають стан здоров'я людини та рівень її загальної і спеціальної фізичної підготовленості [6]. Тобто спорт задовольняє фізичні потреби.

У сучасному світі зростає усвідомлення ролі фізичної культури та спорту, як фактор удосконалення природи людини і суспільства. Здоровий спосіб життя в цілому, фізична культура і спорт зокрема, стають соціальним феноменом. Використовуючи фізичні вправи в режимі праці і відпочинку, раціональне харчування, можна в широкому діапазоні змінювати показники здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості. Фізичне здоров'я є найважливішою складовою будь-якого людського успіху.

Також спорт може задовільнити потреби в повазі, самовираженні та допомогти людині психічно розвантажитися від особистих проблем та переживань. Оскільки людина хоче бути шановною і цінною у суспільстві, спорт задовольняє цю потребу, адже людину, яка займається спортом шанують та поважають у суспільстві.

Спорт допомагає людині самовиражатися, реалізувати свої потенційні можливості. Також спорт може бути хорошим засобом для емоційного розвантаження, адже протягом дня в людини накопичується багато негативної енергії, яку потрібно кудись витратити.

Сьогодні мільйони людей різного віку займаються спортом, вважають його невід'ємною частиною свого життя. Невідкладні завдання вирівнювання демографічної ситуації в світі вимагають залучення в спорт ще більшої кількості людей. Не менш актуальним є це завдання стосовно підростаючого покоління. Саме спорт і спортивна мораль можуть стати не лише основою його здорового способу життя, а і моральним вибором молоді [27].

Загальновідомо, що спорту вищих досягнень не буває без дитячо-юнацького спорту. Тому цей напрям роботи у системі розвитку фізичної культури і спорту перебуває на особливому рахунку в усіх країнах, які хочуть мати високі спортивні показники та здорову націю [24]. Тобто дитячо-юнацький спорт виконує роль резервного спорту для переходу з дитячо-

юнацького спорту в спорт вищих досягнень. Завдяки дитячо-юнацькому спорту талановиту молодь можна відбирати та готувати до важливих змагань ще з дитинства.

Одним із попередників Юнацьких Олімпійських Ігор, були Всесвітні Юнацькі Ігри. Ідея організації Міжнародних дитячих спортивних змагань в російській столиці народилася в 1994 році після успішного закінчення перших Московських літніх Ігор олімпійських надій, в яких взяли участь не тільки юні жителі міста, а й їхні однолітки з 40 країн світу (влітку 1994 року мер Москви Юрій Лужков виступив ініціатором перших Московських літніх ігор олімпійських надій) [59]. Це яскраве свято спорту і дружби залишилося незабутнім для багатьох тисяч юних атлетів із понад 40 країн світу. Змагання отримали високу оцінку фахівців, у тому числі і керівників Міжнародного олімпійського комітету, і послужили відправною точкою для Всесвітніх Юнацьких ігор. У листопаді 1995 року делегація уряду Москви провела переговори в штаб-квартирі МОК і заручилася принциповою згодою на проведення перших Всесвітніх юнацьких ігор. А 15 квітня 1997 президент МОК Хуан Антоніо Самаранч, мер Москви Юрій Лужков і президент Олімпійського комітету Росії Віталій Смирнов підписали офіційну угоду про проведення в Москві цих змагань, відповідно до якої МОК надав Іграм свій патронаж і дозволив організаторам використовувати свою символіку.

Всесвітні Юнацькі Ігри (ВЮІ) – це міжнародні змагання серед спортсменів-юнаків, які проходили під патронатом МОК [43]. Вперше ці Ігри пройшли в Росії, у місті Москва в 1998 році. В історії сучасного Олімпійського руху ще не було подібних змагань. Згідно з Олімпійською хартією на відкритті Всесвітніх Юнацьких Ігор було запалено олімпійський вогонь, його доставили з Афін в Сочі, а потім близько 9000 хлопчиків та дівчаток пронесли естафету священного вогню у 13 регіонах Росії. Програма Ігор складалась із трьох взаємодоповнюючих частин: спортивна і культурна програми, а також програма науково-практичних заходів. В ВЮІ в Москві, прийняло участь більш ніж 140 країн світу [39]. Взяло участь 4 676

спортсменів, 2 783 юнаків та 1 893 дівчат, середній вік яких був 15,5 років. Змагання відбулися з 15 видів спорту, які користуються найбільшою популярністю у молоді (баскетбол, художня і спортивна гімнастика, вільна і греко-римська боротьба, волейбол, гандбол, дзюдо, легка атлетика, плавання, теніс, фехтування, футбол). В період проведення ВЮІ спортивні федерації, асоціації та клуби брали участь в програмі неолімпійських видів спорту. У демонстраційних спортивних програмах було представлено 32 види спорту (боулінг, дартс, кікбоксинг, шахи, регбі 13 та ін.), змагалися 3500 спортсменів з Росії і близько 1000 учасників з 48 країн. Ці змагання відвідали близько 140 тис. глядачів. На ВЮІ в Москві було розіграно 162 комплекти нагород, медалі завоювали 682 спортсмена з 68 країн. В рамках ВЮІ-98 відбувся 1-й Міжнародний форум «Молодь – Наука – Олімпізм», в якому взяли участь 250 вчених з 41 країни світу.

28 травня 1998 року Центральний банк Росії випустив серію з шести пам'ятних монет зі срібла, присвячених Всесвітнім Юнацьким іграм у Москві. Тираж кожної монети – 25 тисяч (Рис. 3.1).

**Рис. 3. 1. Монети зі срібла присвячені
Всесвітнім Юнацьким Іграм 1998 року в Москві**

Культурна програма дозволила учасникам змагань та гостям Ігор цікаво провести вільний час, ознайомила їх з культурою і традиціями народів Росії. За програмою можна було відвідати головні історико-культурні центри Москви та Підмосков'я, театри і музеї. Була організована демонстрація національних видів спорту, ігор, пісень і танців, пройшли виставки малюнків, плакатів і виробів юних талантів міста-організатора та учасників Ігор. Також

відбулися зустрічі з олімпійськими чемпіонами з різних країн і перегляд фільмів про історію олімпійського руху, відбулися фестивалі і вечори національних культур в інтернаціональному клубі, розташованому в Олімпійському селищі, де відпочивали юнаки та дівчата різних континентів, рас та віросповідань. Головною спортивною ареною перших Всесвітніх юнацьких ігор став реконструйований стадіон "Лужники", змагання з окремих видів спорту відбулися також на кращих спортивних спорудах Москви. Фінансування підготовки та проведення Ігор значною мірою забезпечувалось за рахунок залучення позабюджетних коштів. Підписані договори про спонсорство з банком "Менатеп", Ощадбанком Росії, фірмою "Ксерокс СНД". Офіційними страховими компаніями Ігор стали "Ингосстрах" і "Спаські ворота", що застрахували Ігри та їх учасників від усіх видів ризиків на суму 200 мільйонів доларів.

Основною метою Всесвітніх Юнацьких ігор, а згодом і метою Юнацьких Олімпійських ігор стало залучення в олімпійських рух спортивної молоді, її підготовка до важких психологічних умов змагань, а також відбір юних талантів до участі в Олімпійських іграх [14].

МОК активно прийняв участь в проведенні Ігор, виділивши, зокрема, матеріальну допомогу в розмірі 100 тисяч доларів США. Офіційно Ігри проходили під патронатом МОК, і, звичайно, вже тоді МОК почав придивлятися до цієї потенційно плідної ідеї. Але, звичайно, великих доходів московські Ігри не принесли. Ну а факт, що пройшли Ігри в липні 1998 року, і невдовзі – в серпні – вибухнув дефолт, що багатьма членами МОК був сприйнятий символічно, і наступні Юнацькі Ігри відбулися лише через два роки. Звичайно, нічого страшного в цьому не було, адже такі великі змагання і не мали б проходити щороку, однак наступні 7 подібних турнірів пройшли рік за роком – з 2000 по 2007-й (з 2004 року Всесвітні юнацькі ігри проводилися постійно, за рік до Олімпійських ігор). При цьому великої географічної різноманітності не спостерігалось: у 2000 році Ігри прийняла Іспанія, а згодом чотири рази поспіль вони пройшли у Франції, і ще двічі

поспіль – у Німеччині [59]. Після цього історія цих змагань завершилася, а МОК, відпрацювавши на практиці методику, оголосив, що з 2010 року починається нова сторінка олімпійської історії – Юнацькі Олімпійські ігри. З 2010 року літні та з 2012 зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Ідея таких Ігор давно витала в повітрі, але її здійснення вимагало певних умов: у першу чергу – матеріальних вкладень. І головним поштовхом для початку цього виду змагань стали Всесвітні юнацькі ігри 1998 року в Москві. Справедливо було б, як це сталося з найбільшими зимовими міжнародними змаганнями 1924 року в Шамоні, які отримали пізніше статус зимових Олімпійських, визнати і їх заднім числом І Юнацькими Олімпійськими іграми. Цю ідею не раз висловлювали колишньому президенту Міжнародного комітету – Жаку Рогге.

Всесвітні Юнацькі ігри демонстрували, що необхідно робити з талановитою молоддю, яка повинна долучитись до олімпійського руху.

Переходячи до Юнацьких Олімпійських Ігор варто сказати що, вперше ідею створення Ігор висловив австралійський менеджер у відставці Джон Розензоф (Johann Rosenzopf) в 1998 році. Коли він озвучив цю ідею МОКу, її сприйняли з обачністю, адже це, на їх думку, може призвести до перенавантаження спортивного календаря юнаків та великих фінансових затрат [74].

Тим не менш, представники МОК згодом активно задумались над ідеєю Розензофа. Адже, у світі поширювались проблеми зі здоров'ям молоді, а зокрема проблема ожиріння, також зовсім незначна кількість юнаків та дівчат була залучена до спортивних заходів, особливо це стосувалося найбільш розвинених країн. Крім того, з метою підвищення навчальної успішності учнів школи спорт та фізичне виховання викреслюють з навчальних програм. Також було визнано, що молодіжний варіант Олімпійських ігор сприятиме зростанню участі в Олімпійських іграх і виступатиме резервом для них.

Під час виступу на 119 сесії МОК, президент МОК Жак Рогге, сказав, що проект Юнацьких Олімпійських ігор повинен розглянутись на цій сесії. Рогге стверджував, що за більш ніж 100-річне існування МОК, він завжди рухався в ногу з часом. Це яскраво продемонстровано ще з появи професіоналізму у Олімпійському спорті та залучення телебачення і спонсорства в Олімпійський рух. Тому зараз МОКу потрібно і надалі не відставати від сучасного світу, адаптуватися та відчутти смак сучасного молодого покоління. Також Рогге наголосив, щоб Олімпійський рух і надалі залишався актуальним, потрібно знайти способи, щоб зберегти свою привабливість та сформувати зацікавленість молодих людей спортом, а також посприяти зниженню проблеми ожиріння в розвинутих країнах світу. Юнацькі Олімпійські Ігри це всього лиш один із декількох способів заохочення і зростання кількості осіб до занять спортом, що базується на Олімпійських цінностях.

Отже, 6 липня 2007 року на 119-й сесії МОК, президент МОК Жак Рогге, офіційно оголосив про плани щодо створення Олімпійських ігор для молоді. А, вже в листопаді 2010 року МОК визнав Розензофа ініціатором ідеї створення Юнацьких Олімпійських ігор. Жак Рогге офіційно заявив: «Розензоф зробив великий внесок і надав великий імпульс до створення Юнацьких Олімпійських Ігор» [74].

Юнацькі Олімпійські Ігри включають певну низку цілей, зокрема: об'єднати найкращих молодих спортсменів світу в олімпійському русі, ввести інновацію у спорті та поширити основні цінності олімпізму [69].

21 лютого 2008 року МОК оголосив місто Сінгапур – містом-господарем (проведення) перших Юнацьких ігор, а 12 грудня, того ж року оголосили, що Інсбрук – господар Зимових Олімпійських ігор 1964 і 1976 років стане містом проведення Зимових Юнацьких ігор у 2012 році [68].

Юнацькі Олімпійські ігри можна вважати одним із проявів резервного спорту. Оскільки на Юнацькі Олімпійські Ігри спортсмени відбираються за результатами попередніх відборів, то в перспективі вони будуть формувати

збірну команду вже на Олімпійські ігри, тобто будуть переходити у спорт вищих досягнень.

Проведення такого масового заходу, як Юнацькі Олімпійські ігри може принести прямі і непрямі економічні переваги. До прямих економічних переваг відносяться капітальне будівництво і спорудження об'єктів інфраструктури, пов'язаних з цим заходом, зниження транспортних витрат завдяки поліпшенню мережі автомобільних доріг та залізниці, витрати туристів, що приїжджають з інших міст і країн для відвідування ігор. Непрямі економічні переваги можуть включати ефекти реклами, які презентують місто-господаря Ігор або країну як потенційне місце призначення для туризму чи бізнесу в майбутньому і підсилюють почуття громадянської гордості, а також забезпечують престиж міста та країни.

Але існують і потенційні негативні сторони, пов'язані з можливою перевитратою коштів, неефективним використанням землі, неадекватним плануванням і недостатнім використанням об'єктів.

Юнацькі Олімпійські ігри та Ігри Олімпіад вельми схожі з іншими великими спортивними заходами, такими як Кубок світу з футболу, Чемпіонат США з американського футболу або Першість США з бейсболу, проте в них залучено набагато більше учасників, офіційних осіб та вболівальників; вони вимагають більшого обсягу будівництва об'єктів інфраструктури; привертають увагу більшої кількості відвідувачів з інших міст і країн; і в цілому мають набагато вищий ранг.

Як вище зазначалось, до прямих економічних переваг одержуваних від грандіозних спортивних заходів відносять витрати туристів, зокрема їх визначають як найбільшу економічну перевагу. Оскільки ігри тривають більше двох тижнів, відвідувачі можуть проводити досить багато часу в регіоні та приносити значні доходи готельно-ресторанному бізнесу. Однак число додаткових відвідувачів, які приїжджають на ігри, може, принаймні, частково компенсуватися зменшенням числа відвідувачів, які приїжджають з іншими цілями (туристичними або діловими), оскільки останні прагнуть

уникнути підвищених цін і скупчення людей, пов'язаних з Іграми. Крім того, незважаючи на те, що заповнюваність готелів та ціни номерів збільшуються під час проведення Ігор, ці додаткові доходи часто йдуть з місцевої економіки, оскільки прибутки готелів переводяться головному офісу компанії.

Проведення таких грандіозних заходів, як Юнацькі Олімпійські ігри, вимагають великої інфраструктури для перевезення учасників, офіційних осіб та вболівальників з одного об'єкта на інший. Переважна частка будівництва транспортної інфраструктури припадає на автомобільні дороги, аеропорти та реконструкцію і будівництво громадського транспорту. Виходячи за межі періоду будівництва, створена у зв'язку зі спортивним заходом інфраструктура може забезпечити для міста-господаря Ігор постійний потік економічної вигоди. Об'єкти, побудовані для цих заходів, можуть використовуватися протягом багатьох років і десятиліть після їх проведення. Більш важливим є те, що удосконалення транспортної інфраструктури може стати значним імпульсом розвитку місцевої та регіональної економіки, якщо місцеві підприємства зможуть скористатися удосконаленою транспортною інфраструктурою.

Непрямі економічні вигоди, створювані грандіозними спортивними подіями, потенційно більш важливі, ніж прямі, але їх важче оцінити кількісно. Однією з можливих непрямих переваг є рекламний ефект таких подій. Міста та регіони, що приймають Юнацькі Олімпійські ігри, розглядають їх як спосіб підвищити свій ранг на світовій арені. У цьому сенсі широке висвітлення засобами масової інформації Юнацьких Олімпійських ігор або інших масових спортивних подій до і під час їх проведення є однією з форм реклами, здатної привернути увагу туристів, які в іншому випадку не планували поїхати в це місто або регіон і які можуть принести значні, широкі і довготривалі економічні вигоди.

Проте, проведення заходу, подібного до Юнацьких Олімпійських ігор або Кубка світу з футболу, може принести значні нематеріальні вигоди місту

чи регіону, де відбуваються подібні заходи, жителі якого, ймовірно, будуть відчувати значну гордість з цього приводу. На короткий, але інтенсивний період їх рідні місця стають центром світової уваги. Планування та робота, необхідні для проведення заходу, вимагають часу і зусиль (значною мірою з боку добровольців) і величезне почуття задоволення на місцевому та національному рівні. Ці фактори є важливими і цінними, навіть незважаючи на те, що дослідникам важко оцінити їх вартість у доларах.

Існує мало об'єктивних даних про вплив Ігор Олімпіад, Юнацьких Олімпійських ігор та інших великих спортивних заходів на економіку. Значна частина наявних даних була складена містами або регіонами, де проводились подібні заходи, які безпосередньо зацікавлені в тому, щоб обґрунтувати високі витрати на такі заходи, і страждає низкою недоліків. Оцінки економічного впливу таких заходів, складені на основі опублікованих наукових досліджень, пропонують більш достовірні дані з причини того, що автори особисто не зацікавлені в економічному успіху цих заходів, а також і тому, що процес експертної оцінки забезпечує важливу перевірку використаних методів і припущень.

Ці дослідження представляють наступну картину економічного впливу проведення Олімпійських ігор: хоча завдяки проведенню ігор може створюватися невелика кількість робочих місць, але ігри не забезпечують відчутного ефекту на доходи, і це говорить про те, що існуючі працівники не отримують вигоду.

Щоб користь від проведення Ігор була максимальною, міста та країни-організатори повинні перш за все проявляти обачність у прийнятті рішень про використання земель, а також забезпечити максимально можливе використання нових і реконструйованих об'єктів та інфраструктури після заходу.

3.2 Організація та проведення I Юнацьких Олімпійських ігор

Літні Юнацькі Олімпійські ігри 2010 року – це перші Олімпійські ігри серед спортсменів-юніорів віком 14-18 років, які відбулися в Сінгапурі 14-26 серпня 2010 року [70]. Їх проведенню передували 2,5 роки напруженої підготовки після того, як 5 липня 2007 р. на 119-й сесії Міжнародного олімпійського комітету у Гватемалі членами МОК було одностайно схвалено історичне рішення про проведення Юнацьких Олімпійських ігор.

21 січня Міжнародний олімпійський комітет озвучив назву двох міст-претендентів на проведення Юнацьких Олімпійських ігор 2010.

- Москва, яка вже проводила Ігри XXII Олімпіади 1980 року, Всесвітні юнацькі ігри і три сесії МОК, а також подавала заявку на проведення Ігор XXX Олімпіади, проте програла Лондону;
- Сінгапур. Тільки один раз приймав сесію МОК в 2005 році, на якій оголосив, що також буде брати участь в змаганнях на проведення різноманітних міжнародних змагань [70].

Отже, 21 лютого 2008 року в Олімпійському музеї, президент МОК Жак Рогге оголосив, що літні Юнацькі Олімпійські ігри 2010 року пройдуть в Сінгапурі.

За рік до початку Юнацьких Олімпійських ігор, а саме 14 серпня у Сінгапурі відзначили початок річного відліку до перших літніх Юнацьких Олімпійських ігор. Урочистості з цього приводу відбулися у Падангу. З годинника, який і розпочав річний відлік, було прибрано завісу о 20:10 – саме у цей час через рік розпочалась Церемонія відкриття Ігор. Також з нагоди цієї важливої події в олімпійському житті пройшли й інші заходи: карнавал зі спортивними випробуваннями, легкоатлетичні пробіги, концертна програма та феєрверк. Спеціально до цього дня Сінгапурською поштою було випущено пам'ятну марку. За 17 місяців підготовки, що минули, Сінгапурський організаційний комітет здійснив значний прогрес, а отже задум Міжнародного Олімпійського Комітету втілюється у життя –

поєднати юнацький спорт, освіту та культуру. Координаційна комісія МОК, головою якого є президент НОК України Сергій Бубка, позитивно оцінив досягнення Сінгапуру щодо підготовки до проведення Ігор. Протягом останніх 365 днів, що залишились до Ігор, МОК продовжував тісну співпрацю з Оргкомітетом, щоб бути впевненими у тому, що перші Юнацькі Олімпійські Ігри будуть проведені блискуче.

До початку Юнацьких Олімпійських ігор було проведено такі кваліфікаційні заходи:

1. Вересень 2008р. – МСФ розроблено системи і критерії відбору;
2. Жовтень – грудень 2008р. – надання від НОК преференцій щодо 4 універсальних місць у видах спорту та дисциплінах;
3. Січень – лютий 2009р. – підтвердження МОК розподілу 4 універсальних місць НОКів;
4. Березень 2009р. – травень 2010р. – період кваліфікаційних змагань (14 місяців);
5. 15 липня 2010 р. – кінцевий термін подачі поіменних заявок щодо участі у ЮОІ у всіх видах спорту;
6. 14–26 серпня 2010р. – Перші Юнацькі Олімпійські Ігри.

Існують також певні особливості у принципах системи кваліфікації (відбору) спортсменів до участі в Іграх, які можна поділити на загальні, що стосуються усіх спортсменів та кваліфікаційні особливості Юнацьких Олімпійських ігор 33 видів спорту, та універсальні, що забезпечують реалізацію доступності до участі у змаганнях представникам усіх НОК, що є визнаними МОК.

Принципи відбору до участі у Юнацьких Олімпійських іграх:

1) Загальні:

- Міжнародні Федерації розробляють кваліфікаційну систему і критерії відбору;
- НОКи вибирають і направляють атлетів і офіційних осіб команди;

- НОК країни-господаря бере участь у змаганнях зі всіх видів спорту (в залежності від рівня майстерності – на показовому рівні);
- Для відбору використовуються існуючі змагання, або рейтинги МСФ.

2) Універсальні:

- у випадку, якщо спортсмени країни не вибороли жодної ліцензії, кожному НОК гарантовані 4 «універсальних місця».
- *Командні види спорту:*
 - ✓ Турнір 6-тьох команд, в якому бере участь принаймі 1 команда від континенту;
 - ✓ Максимум 2 команди від НОК в ігрових видах спорту.
- *Індивідуальні види спорту:*
 - ✓ Максимум 70 атлетів від НОК,
 - ✓ Обмежена участь атлетів від кожного НОК у конкретному виді спорту.
- Серед учасників змагань має бути забезпечена гендерна рівність.

Отже, перші Юнацькі Олімпійські ігри провів Сінгапурський Організаційний комітет (SYOGOC). Для координації діяльності та успішного проведення Ігор було створено Координаційну комісію МОК з питань підготовки до Юнацьких Олімпійських ігор – 2010.

Очолював цю комісію Сергій Бубка – член МОК, олімпійський чемпіон, президент НОК України. До складу комісії ввійшли ще сім членів, які спільно з головою контролювали та оцінювали хід підготовки до перших в історії олімпійського руху Юнацьких ігор.

Окрім спортивних змагань Юнацькі Олімпійські ігри включали розширену культурну та освітню програми, до яких входила пропаганда олімпійських цінностей, активного відпочинку та вагомої ролі послів спорту, яку відігравали юні атлети.

Таку програму розроблено Міжнародним олімпійським комітетом спільно з Сінгапурським організаційним комітетом.

Також характерною рисою Ігор була відсутність реєстрації будь-яких рекордів, варто зазначити, що на Іграх Спеціальних Олімпіад також не відбувається реєстрації рекордів. Обов'язковим для атлетів була участь у культурно-освітніх заходах, що проходили спільно з програмою спортивних змагань.

Програма Юнацьких Олімпійських ігор 2010 р. об'єднує спортивні змагання і культурно-освітні заходи. Її розробляє Сінгапурський Організаційний комітет спільно з Міжнародним олімпійським комітетом. Програма спрямована на створення дружньої атмосфери для всіх учасників. Вона дає можливість ознайомитись з різними культурами світу. Юні атлети стали учасниками інтерактивних семінарів і форумів, мистецьких заходів, святкувань днів культури різних народів, основними темами яких стали:

- ✓ олімпізм та олімпійські цінності;
- ✓ історія Олімпійського руху;
- ✓ ризик у спорті (допінг, спірні ситуації);
- ✓ кар'єрне зростання у спорті;
- ✓ цифрові засоби масової інформації;
- ✓ спортивний менеджмент;
- ✓ соціальна відповідальність;
- ✓ добробут та здоровий спосіб життя [13].

Спортсмени також взяли участь в культурній програмі «Здобувай і ділись досвідом!» (відомі раніше, як Культурна та Освітня програми). Програма базується на чотирьох принципах: учіться, щоб знати; учіться, щоб діяти; учіться, щоб існувати; учіться, щоб жити разом одним почуттям. Ця програма і деякі іновачії в спортивному аспекті відрізняють ЮОІ від інших спортивних заходів.

Для атлетів була створена гнучка програма і умови для спілкування учасників даного форуму; молодь мала чудову нагоду для набуття освітньо-культурного досвіду; батьки та тренери атлетів також надавали допомогу у реалізації культурно-освітніх і спортивних програм; місцева молодь мала

можливість стати учасниками цього унікального проекту. Перед молодіжними колективами світу було поставлене завдання – донести ідеї Юнацьких Олімпійських ігор до молоді своїх країн, використовуючи сучасні засоби інформації. Місія батьків, тренерів і вчителів полягала у підтримці своїх дітей і вихованців у спортивних і життєвих починаннях та займати активну позицію стосовно молоді.

У рамках культурно-освітніх програм Ігор пройшли фестивалі, на яких молодь усього світу демонструвала свої таланти. Оргкомітет провів такі фестивалі:

- ❖ Фестиваль сінгапурської молоді (виступи студентських груп і колективів);
- ❖ Фестиваль культурної спадщини Сінгапуру;
- ❖ Фестиваль «світ музики, мистецтва і танців»;
- ❖ Фестиваль талантів (молодіжні проекти);
- ❖ Вуличний фестиваль (молодіжна вулична культура);
- ❖ Фестиваль «звуки Сінгапура» (нові технології у сфері масової інформації, створеної молоддю) [13].

На інтерактивних стендах представляли молодіжну культуру, традиції, мистецтво, народні свята, стиль життя кожної країни-учасниці Ігор. Завдяки цим експонатам учасники могли побачити і зрозуміти розмаїття культур світу. Адже організатори прагнули, щоб кожний учасник розширив свій світогляд, переглянув свої уявлення про красу та унікальність кожної культури і кожної особистості окремо.

Україна брала активну участь в популяризації ЮОІ, культурно-освітніх програмах та у підготовці юних атлетів до олімпійських стартів. Однією із складових культурно-освітньої програми був проект «Школи-побратими», для участі у якому в Україні було обрано загальноосвітню школу №78 м. Києва. Українські школярі стали побратимами учнів сінгапурської школи Гейланг. Завдяки електронному листуванню, учні мали змогу ділитися знаннями про традиції та культуру своєї країни зі своїми іноземними

однолітками. Сінгапурські школярі, використовуючи знання, отримані від українських учнів, представляли культуру нашої країни – її національні костюми, кухню, традиції – у Селищі світової культури, яке функціонувало у Молодіжному Олімпійському селищі під час I Юнацьких Олімпійських ігор [13].

Іншим культурно-освітнім проектом в рамках підготовки до ЮООІ було проведення тренувального табору для юних журналістів з багатьох країн світу, організованого Міністерством інформації, зв'язку та мистецтв Сінгапуру.

Честь представляти Україну на форумі юних журналістів випала Андрію Петруні, учню ЗСШ №78 м. Києва. Протягом тижня юні журналісти знайомилися із визначними пам'ятками Сінгапуру, поповнювали знання зі спортивної журналістики, знайшли багато друзів.

Україна також активно включилась і у наступний проект культурно-освітньої програми під назвою «Молодий посол». Наша країна стала однією із 30 держав, які за дорученням Міжнародного олімпійського комітету делегували своїх послів на I Юнацькі Олімпійські ігри. За результатами загальнонаціонального голосування, яке проходило на сайтах Національного комітету України, почесне право представляти Україну на міжнародному юнацькому олімпійському форумі отримала чемпіонка Ігор XXVIII Олімпіади, чемпіонка світу та Європи з вільної боротьби – Ірині Мерлені. А, офіційними послами I ЮООІ були легендарні спортсмени, Олімпійські чемпіони та рекордсмени Майкл Фелпс та Олена Ісінбаєва.

Основними завданнями Юнацьких Олімпійських Ігор можна виділити наступні:

- зібрати разом на таке спортивне святкування всіх найкращих спортсменів світу;
- запропонувати унікальне і потужне запровадження в Олімпізм;
- ввести інновації в освіту та обміркувати Олімпійські цінності та соціальні проблеми;

- поділитися культурами світу в урочистій обстановці;
- створити молодіжну громаду з усього світу з метою поширення олімпійських цінностей;
- підвищити спортивну обізнаність молодих спортсменів;
- сприяти зацікавленню юнаків до участі у змаганнях;
- виступати в якості платформи до переходу на вищий рівень спортивної майстерності;
- організувати захід згідно з найвищими міжнародними спортивними стандартами [68].

Юнацькі Олімпійські Ігри – це унікальне явище. Їх не можна назвати маленькими Олімпійськими іграми, а вони є кінцевою мульти-спортивною подією в якій беруть участь спортсмени зі всього світу, щоб змагатися, вчитися та ділитися власним досвідом.

Існують Літні і Зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Літні Юнацькі Олімпійські Ігри проводять в рік з Іграми Олімпіад, а Зимові – в рік з Зимовими Олімпійськими іграми. Період проведення Ігор пристосований до клімату і спортивного календаря приймаючого міста (регіону).

Центральна ідея Ігор – це поширення олімпізму, що базується на трьох основних олімпійських цінностях:

1. перевершеність – як показати найкращий результат у спорті та у житті; гармонійно розвиватися та просуватися до своєї мети;
2. дружба – як за допомогою спорту навчитися розуміти інших людей, не дивлячись на усі відмінності;
3. повага – навчитися поважати себе та інших, існуючі правила та принципи «чесної гри», знати свої фізичні можливості, дбати про своє здоров'я та довкілля.

Організатори Юнацьких Олімпійських ігор прагнуть через залучення юних атлетів до участі у спортивних та культурно-освітніх заходах ознайомити їх із значенням та завданнями олімпійського руху для розвитку всього світу, створити громаду «юних послів спорту у суспільстві».

Спілкування юних спортсменів сприятиме взаєморозумінню, встановленню дружніх стосунків та поваги до різних культур і поглядів на світ. Повага до принципів олімпійського руху допоможе молоді усвідомити можливості спорту в об'єднанні народів, націй і культур, у прагненні зробити світ кращим [13].

Церемонія відкриття Юнацьких Олімпійських ігор (Рис. 3.2) відбулася 14 серпня на найбільшій у світі плавучій арені стадіону Marina Bay поблизу дельти річки Сінгапур – головному центрі розваг і високого мистецтва Сінгапуру. Плавуча arena може трансформуватися для проведення різноманітних заходів і змагань. Її сцена розміром 120x83 м витримує навантаження до 1070 т, що дорівнює вазі 9000 людей. Церемонія розпочалася з підняття прапора країни-господаря Ігор та яскравого шоу з участю більш як 7 тисяч артистів [37].

Рис. 3.2. Фігура Олімпійських кілець на церемонії відкриття ЮОІ

Кульмінацією стало запалення олімпійського вогню (Рис.3.3), який було доставлено до сцени на човні у формі дракона, а процедуру запалювання довірили 16-річному сінгапурцеві Даррену Чою (Darren Choy), що взяв участь в змаганнях з вітрильного спорту [35]. Після запалення вогонь ще палав над спортивними аренами протягом 12 днів.

Рис. 3.3 . Учасник Юнацьких Олімпійських ігор несе Олімпійський вогонь

Важливою складовою Юнацьких Олімпійських ігор було визначення пісні та її виконавців. Для вибору пісні Організаційним комітетом було проведено міжнародний пісенний конкурс. Переможцями стали п'ятеро співаків з п'яти континентів: Джоді Уїльямс – Африка, Шон Кінгстон – Америка, Табіта Наусер – Азія, Стів Еплтон – Європа, Джессіка Маубой – Австралія. Попри юний вік, виконавці мають неабияку популярність на своїх Батьківщинах, встигли побувати на верхівках музичних рейтингів, а деякі навіть стали авторами платинових альбомів. Усі п'ятеро 14 серпня на урочистій церемонії відкриття Юнацьких Олімпійських ігор 2010 заспівали гімн Ігор [37].

Надзвичайно цікавим в Юнацьких Олімпійських ігорах був той факт, що в окремих видах програми брали участь змішані команди, до складу яких входили юнаки та дівчата. Крім того, відбулися змагання континентальних збірних команд, учасниками яких були представники різних країн світу. З легкої атлетики, сучасного п'ятиборства, плавання відбулися естафети, у яких змагалися юнаки разом із дівчатами. Змішані команди також взяли участь у змаганнях з настільного тенісу, стрільби з лука та велосипедного спорту. Континентальні збірні команди взяли участь у змаганнях з кінного спорту, фехтування, дзюдо та триатлону.

Як і на Іграх Олімпіад та зимових Олімпійських іграх учасники Юнацьких Олімпійських ігор жили в Олімпійському селищі, де були

відведені спеціальні місця для проведення презентацій, спрямованих на підвищення зацікавлення молодих спортсменів, керівників спортивних делегацій до вивчення багатогранних питань різних культур. Селище було створено заради розширення кола спілкування учасників Ігор, а також для зміцнення дружніх стосунків. Юні спортсмени мали чудову нагоду поспілкуватися зі своїми однолітками з усіх куточків світу з допомогою новітніх бездротових технологій. Молодь мала чудову нагоду пожити в умовах, що нагадують про Олімпію. А для створення такої атмосфери і для підтримання духу Олімпії, селищу були надані предмети старовини, статуї та скульптури [13].

Подібно до Олімпійських ігор на перших Юнацьких іграх була своя емблема, піктограма та талісмани. Невід'ємною складовою емблеми є олімпійські кільця синього, жовтого, чорного, зеленого та червоного кольорів, які символізують дружбу між усіма, хто бере участь в Олімпійських іграх з усіх п'яти континентів нашої планети. Емблема Юнацьких Олімпійських ігор уособлює дух цих ігор і демонструє спільне прагнення МОКУ та ОКОІ об'єднати молодь з допомогою спорту. Вона включає чотири елементи, які символізують;

- ❖ Червоне полум'я – прагнення до знань та силу позитивного мислення. Червоний колір – це національний колір Сінгапуру.
- ❖ Зірка чемпіонів (велика фіолетова зірка) – майстерність і гордість репрезентувати свою державу.
- ❖ Півмісяць – активну молодь, сповнену надій. Він соковито-зеленого і блакитного кольорів, кольорів зеленого тропічного острова, що омивається блакитними водами.

Графічне зображення букв на емблемі поєднує унікальні індивідуальні особливості і гармонію серед учасників Ігор з різних країн.

Церемонія представлення офіційної емблеми Ігор (Рис. 3.4) відбулася у рамках великого спортивного свята 14 лютого 2009 р., і на честь цієї події юні атлети стали учасниками забігу на дистанцію 2010м.

Рис. 3.4. Емблема I Юнацьких Олімпійських ігор 2010 р. в Сінгапурі.

Щодо талісманів, то на Юнацьких Олімпійських іграх ними стали казкові персонажі Ліо (Рис. 3.5) та Мерлі (Рис. 3.6).

Ліо – левення, яке обоожнює спорт, особливо баскетбол, і пропонує розділити його захоплення та долучитися до здорового способу життя. Він символізує безмежну енергію молоді, її прагнення до перемог. Повне ім'я Ліо – Лев юнацької Олімпіади.

Рис. 3.5. Талісман перших Юнацьких Олімпійських ігор – Ліо

Мерлі, отримала своє ім'я від слова «mer» (море) та літер «l» від «liveliness» (жвавість) і «y» від «youthfulness» (молодість). Вона уособлює символ Сінгапуру – Мерліон, фантастичну істоту з головою лева та тілом

риби. Мерлі – захисниця навколишнього середовища, яка закликає молодь до соціальної активності та єднання заради спільного прекрасного майбутнього.

Рис. 3.6. Талісман перших Юнацьких Олімпійських ігор – Мерлі

Ліо та Мерлі брали участь у всіх заходах, що відбувалися в рамках Юнацьких Олімпійських ігор, знайомлячи юнаків та дівчат усього світу з такими цінностями олімпійського руху, як дружба, взаємоповага та «чесна гра».

У спортивних змаганнях міжнародного рівня піктограми є мовою, зрозумілою усім людям (Рис. 3.7). Вони використовуються для ідентифікації олімпійських видів спорту і допомагають глядачам знайти інформацію про них. Провідним елементом піктограм I ЮОІ 2010 р. у Сінгапурі обрано зображення зірки та вогню.

Рис. 3.7. Піктограми ЮОІ 2010р у Сінгапурі.

Місця проведення I Юнацьких Олімпійських ігор 2010

Місце проведення	Зображення	Вид спорту
Стадіон на воді Marina Bay		Головна спортивна арена, місце відкриття та закриття змагань.
Спортивно-рекреаційний центр Бішан		Гімнастика, легка атлетика.
Національний центр вітрильного спорту		Велоспорт, змагання з бігу, плавання.
Міжнародний центр конвенції		Бокс, фехтування, гандбол, тхеквандо, боротьба.
Стадіон Ялан Бесар		Футбол.
Каллан Поля . Тенісний Центр Каллан		Стрільба з лука. Теніс.
Спортивний комплекс для веслування		Академічне веслування, веслування на байдарках та каное.
Національний вітрильний центр		Вітрильний спорт.

Хокейний стадіон		Хокей на траві.
Сінгапурський критий стадіон		Бадмінтон, настільний теніс.
Сінгапурська спортивна школа		Плавання, кульова стрільба, сучасне п'ятиборство.
Тарф клуб		Кінний спорт
Велодром Тампінес		Велоспорт
Спортивний Центр Тоа Пайо		Волейбол, стрибки у воду.

Таблиця 3.2

Види спорту і дисципліни літніх ігор

Види спорту	Дисципліни	Змагання	Кількість
Академічне веслування		Одиночні і парні екіпажі(Ж,Ч)	4
Бадмінтон		Індивідуальні(Ж,Ч)	2
Баскетбол	3 x3 баскетбол	Турніри 20 команд(Ж,Ч)	2
Бокс	Лише юнаки	8 вагових категорій(Ч)	8
Боротьба	Олімпійський формат	Греко-римська боротьба 7 вагових категорій(Ч)	7
		Вільна боротьба 7 вагових категорій(Ж)	7
	Пляжний формат	2 вагових категорій(Ж,Ч)	4
Важка атлетика		6 вагових категорій(Ч), 5 вагових категорій(Ж)	11
Велоспорт		Змішані команди ВМХ-маунтин-байк шосе	2

Веслування на байдарках і каное	Тиха вода	К1 та К2(Ж,Ч), С1(1),С2(М)	6
Водні види спорту	Плавання	16 видів(Ж,Ч)	32
		Комбіновані естафети(Ж,Ч)	2
	Стрибки у воду	Індивідуальні: трамплін 3 м, вишка 10м(Ж,Ч)	4
Волейбол	волейбол	Турніри 6 команд(Ж,Ч)	2
Гандбол		Турніри 6 команд(Ж,Ч)	2
Гімнастика	Спортивна	Абсолютна першість і окремі види(Ж,Ч)	12
	Батут	Індивідуальні стрибки(Ж,Ч)	2
	Художня	Абсолютна першість і групові змагання(Ж)	2
Дзюдо		4 вагові категорії(Ж,Ч)	8
		Континентальні команди(Ж,Ч)	2
Кінний спорт	Стрибки	Індивідуальні і командні змагання(Ж,Ч)	2
Легка атлетика		15 видів(Ж,Ч)	30
Настільний теніс		Індивідуальний розряд(Ж,Ч)	2
		Змішані команди	1
П'ятиборство		Індивідуальні змагання без кінного виду(Ж,Ч)	2
		Змішана естафета без кінного виду(Ж,Ч)	1
Стрільба із лука		Індивідуальні(Ж,Ч)	2
		Змішані команди(разом Ж,Ч та НОК різних країн)	1
Стрільба кульова		Пневматична зброя: гвинтівка і пістолет з 10 м	4
Теніс		Індивідуальні і парні змагання(Ж,Ч)	4
Тріатлон		Індивідуальна коротка дистанція(Ж,Ч)	2
		Спер спринт континентальних команд команд	2
Тхеквандо		5 вагових категорій(Ж,Ч)	10
Футбол		Турніри 6 команд(Ж,Ч)	2
Хокей		Турніри 6 команд(Ж,Ч)	2
Фехтування		Індивідуальні(Ж,Ч) : шабля, шпага, рапіра	6
		Змішані командні змагання	1
		Всього:	199

На літніх Юнацьких Олімпійських іграх у Сінгапурі взяло участь 3 522 спортсмени (1 846 юнаків та 1676 дівчат) віком 14-18 років, які представляли 204 країни світу. Протягом 12 днів юні атлети у 26 олімпійських видах спорту розіграли 201 комплект нагород [14].

Делегація кожного НОКу за регламентом Ігор не повинна була перевищувати 70 спортсменів, які змагатимуться в індивідуальних видах спорту.

У змаганнях з ігрових видів спорту (футболу, гандболу, хокею на траві та волейболу) взяло участь 6 команд. Серед них 5 найсильніших команд з кожного із п'яти континентів. Вони представляли НОК своєї країни і, водночас, континент, де знаходиться їхня країна. Шоста країна була визнана МОКом за поданням МСФ. Це може бути команда країни-організатора, або команда іншої країни.

МОК взяв на себе витрати за проїзд і проживання делегацій НОК, суддів і технічного персоналу міжнародних федерацій, випуск щоденних теленовін.

До програми офіційних змагань Юнацьких Олімпійських ігор 2010 р. увійшло 26 видів спорту.

Найважливішою особливістю Юнацьких Олімпійських ігор є участь в окремих номерах програми змішаних команд (юнаки та дівчата), проведення комбінованих змагань та участь континентальних збірних команд, укомплектованих з представників різних НОК. Такі командні змагання пройшли із стрільби з лука, легкої атлетики (змішана естафета), велосипедного спорту (комбінація ВМХ - маунтинбайку і шосейних гонок), кінного спорту, фехтування, дзюдо, сучасного п'ятиборства (естафета), плавання (естафета), настільного тенісу, тенісу і триатлону (естафета).

Україну на Перших Юнацьких Олімпійських стартах представляли 55 юних олімпійців, які змагалися у 18 видах спорту та вибороли 35 медалей, з яких 10 золотих, 9 срібних та 16 бронзових [37].

Таблиця 3.3

Медальний залік І Юнацьких Олімпійських ігор

Місце	Країна	Золото	Срібло	Бронза	Загалом
1.	Китай	30	16	5	51
2.	Росія	18	14	11	43
3.	Південна Корея	11	4	4	19
4.	Україна	9	9	15	33
–	Змішана команда	9	8	11	28
5.	Куба	9	3	2	14
6.	Австралія	8	13	8	29
7.	Японія	8	5	3	16
8.	Угорщина	6	4	5	15
9.	Франція	6	2	7	15
10.	Італія	5	9	5	19
	Всього	202	199	221	622

Цілий ряд наших спортсменів привезли на Батьківщину відразу декілька нагород. Так, справжніми героями Юнацької Олімпіади стали гімнаст Олег Степко, на рахунку якого 2 золоті і 2 срібні медалі, дворазовим чемпіоном Ігор став плавець Андрій Говоров, а його колега по команді з плавання Дарина Зевіна "зібрала" повний комплект нагород різного ґатунку. Колекцію з двох медалей з Сінгапуру вибороли Анастасія Спас (сучасне п'ятиборство), Олександр Бондар (стрибки у воду), Анатолій Мельник (веслування на байдарках і каное), Ксенія Дарчук (дзюдо) (Табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Чемпіони і призери

І Літніх Юнацьких Олімпійських Ігор (Сінгапур, 2010 рік)

Місце	Ім'я та прізвище спортсмена	Вид спорту	Місце	Ім'я та прізвище спортсмена	Вид спорту
1.	Дарина Зевіна	плавання (100м на спині)	2.	Олександр Литвинов	класична боротьба (58 кг)

1.	Андрій Говоров	плавання (50 м вільним стилем), (50 м батерфляй)	2.	Ірина Ромолднанова	тхеквондо ВТФ (53 кг)
1.	Олександр Сатін	стрибки на батуті	2.	Наталія Ковальова	академічне веслування (одиночка)
1.	Олег Степко	спортивна гімнастика (вправи на коні), (вправи на брусах)	2.	Олег Степко	спортивна гімнастика (багатоборство, (вільні вправи)
1.	Ігор Лященко	легка атлетика (спортивна ходьба на 10 км)	2.	Дарина Зевіна	плавання (50 м на спині)
1.	Катерина Дерун	легка атлетика (метання списа)	2.	Анатолій Мельник	веслування на байдарках і каное (каное, спринт)
1.	Денис Кушніров	стрільба (пневматичний пістолет, 10 м)	2.	Олександр Бондар	стрибки у воду (трамплін 3 м), (вишка 10 м)
1.	Анастасія Спас	сучасне п'ятиборство (змішана естафета)	3.	Каріна Станкова	жіноча боротьба (70 кг)
3.	Дарина Зевіна	плавання (200 м на спині)	3.	Максим Доміншин	тхеквондо ВТФ (73 кг)
3.	Константи н Рева	важка атлетика (85 кг)	3.	Анастасія Спас	сучасне п'ятиборство
3.	Дмитро Атанов	дзюдо (55 кг)	3.	Ганна Шелех	легка атлетика (стрибки з жердиною)
3.	Віктор Черниш	легка атлетика (стрибки у висоту)	3.	Сергій Куліш	стрільба (пневматична гвинтівка, 10 м)
3.	Ганна Олександр ова	легка атлетика (потрійний стрибок)	3.	Олена Колисниченко	легка атлетика (400 м з бар'єрами)
3.	Ксенія Дарчук	дзюдо (78 кг), (змагання змішаних команд)	3.	Оксана Райта	легка атлетика, 2000 м з перешкодами
3.	Вікторія Потехіна	стрибки у воду, трамплін 3м	3.	Анатолій Мельник	веслування на байдарках і каное (каное, слалом)

Рис. 3.8. Медалі I Юнацьких олімпійських ігор

Загалом українські спортсмени вибороли 35 медалей, з них 10 золотих, 9 срібних та 16 бронзових медалей (Рис. 3.8) [37].

3.3 Організація та проведення II Юнацьких Олімпійських ігор

У других в історії літніх Юнацьких Олімпійських Іграх взяло участь близько 3600 атлетів, які змагались у 28 видах спорту. Літні Юнацькі Олімпійські ігри 2014 – другі літні Олімпійські ігри серед спортсменів-юніорів віком від 14 до 18 років, що проходили з 16 по 28 серпня 2014 року в м. Нанкін (Китай) [81].

Для проведення цих Ігор МОКом було озвучено імена 3-х міст претендентів:

- Нанкін (Китай);
- Гвадалахара (Мексика);
- Познань (Польща).

Під час 122 Сесії МОК, яка проходила у передолімпійському Ванкувері, була визначена країна-господар II літніх Юнацьких Олімпійських ігор, що відбудуться в 2014 році. Столицею Ігор було обране китайське місто Нанкін – свої голоси за нього віддали 47 учасників голосування. Це на 5 більше, ніж у другого кандидата на проведення Юнацької Олімпіади – 2014 польського міста Познань. «Ми вибрали з-поміж двох чудових міст, обидва з яких спроможні провести Ігри на найвищому рівні. Їхні заявки повністю

відповідають концепції Юнацького Олімпійського руху», – зазначив президент МОК Жак Рогге. «Впевнений, ми не помилились і II Юнацькі Олімпійські ігри стануть великою подією в світі олімпійського спорту», – додав керманіч світового Олімпізму. Незабаром Міжнародним Олімпійським Комітетом була створена спеціальна Координаційна комісія, яка допомагала Організаційному комітету II ЮОІ – 2014 в Нанкіні протягом підготовчого періоду, який тривав чотири з половиною роки.

Юнацькі Олімпійські ігри – це спортивні змагання для молодих людей з усього світу. Вони на відміну від інших молодіжних спортивних заходів, які також включають культурно-освітню програму базуються на п'яти основних принципах:

- Олімпізм;
- соціальна відповідальність;
- розвиток навичок;
- експресія та благополуччя;
- здоровий спосіб життя.

Програма Юнацьких Олімпійських ігор поєднує в собі олімпійські традиції (наприклад, естафети) з різними культурами, сприяє формуванню здорового способу життя та виховує молодих спортсменів в олімпійському дусі.

Спортивна програма базується на програмах Ігор Олімпіад та зимових Олімпійських Ігор, та включає 28 видів спорту на Літніх іграх та 7 – на Зимових. Крім того Юнацькі Олімпійські ігри включають в себе нові формати проведення змагань, такі як 3-на-3 баскетбол та змішані гендерні команди та змішані команди Національних олімпійських комітетів.

Юнацькі Олімпійські ігри в Нанкіні 2014 сприяли:

- підвищенню самопізнання серед молодих людей, як на спортивній арені, так і в повсякденному житті;
- більш глибокому розумінню різних культур та створенню дружніх відносин;

- пропагуванню чесної гри та поваги до правил;
- розширенню знань про здоровий спосіб життя та захист навколишнього середовища;
- підвищенню впевненості у собі.

Ігри проходили з 16 по 28 серпня, Оргкомітет Юнацьких Олімпійських ігор в Нанкіні працював разом з Міжнародним олімпійським комітетом (МОК), щоб залучити кращих молодих спортсменів з усього світу, для конкуренції на найвищому рівні. Ігри поширюють олімпійський дух і заохочують до участі у них.

19 травня 2011 року в Нанкіні (Китай) – столиці II літніх Юнацьких Олімпійських ігор презентовано емблему Ігор. Для створення унікальної і оригінальної емблеми представники Оргкомітету оголосили конкурс на створення найкращого дизайну.

Близько 4000 проектів з усього світу надійшло на розгляд журі. Остаточний проект удосконалювала місцева дизайнерська група Академії образотворчих мистецтв. За умовами конкурсу, останнє рішення залишалося за Міжнародним Олімпійським Комітетом. МОК дав високу оцінку емблемі олімпійського Нанкіна – 2014 і офіційно затвердив її.

Президент МОК Жак Рогге прокоментував новообрану емблему наступним чином: «В ній передається енергія міста і нації, культурна спадщина країни. Для молодих спортсменів з усього світу, впевнений, емблема запам'ятається назавжди, адже вона втілює олімпійські цінності передового досвіду, дружбу і повагу».

За словами розробників, емблема (Рис. 3.9) відображає багату китайську культуру і олімпійський дух. Сам напис столиці II літніх Юнацьких Олімпійських ігор «Nanjing» («Нанкін») стилізовано зображає ворота Великої Китайської стіни і національні будинки, чим приваблює та запрошує до себе олімпійську родину.

Рис. 3.9. Емблема Юнацьких Олімпійських ігор 2014

Символом Ігор став Нанкінлеле, – чоловічок, який являє собою природну особливість міста Нанкін – різнокольорові річкові камені.

Талісман Ігор (Рис. 3.10) передає кольори і форми камінчиків і стилізований під емблему. «Леле» – звук, який чується, коли камені зіштовхуються разом, і вимовляється як китайське слово, що означає щастя або радість. Леле обрали символом після національного конкурсу, проведеного оргкомітетом Ігор. Понад 1,2 мільйона студентів з 900 навчальних закладів Китаю брали участь у ньому.

За словами розробників, емблема відображає багату китайську культуру і олімпійський дух.

Президент Міжнародного Олімпійського Комітету Жак Рогге у вітальному листі зазначив: «Дизайн Нанкінлеле не тільки передає унікальні аспекти місцевих каменів, але і є яскравим, веселим, барвистим і енергійним».

Рис. 3.10. Талісман II Юнацьких Олімпійських ігор 2014 р.

Важливим компонентом ЮОІ в Нанкіні був гімн Ігор, адже завдяки йому можна акцентувати увагу та збільшити кількість осіб, зацікавлених цим феєричним спортивним святом. Щоб обрати гімн Оргкомітет ЮОІ в Нанкіні організував конкурс пісень, до суддівства були залучені юнаки та дівчата, для того щоб пісня-переможець була привабливою для молоді. Після завершення конкурсу було отримано більш ніж 5000 пісень з різних країн світу. Пісня була обрана та оголошена 27 червня і називалась вона «Dreams never end», яку написав композитор церемонії закриття Ігор XXIX Олімпіади в Пекіні 2008 року Бянь Лю-нянь. Пісня втілює в собі дух гри, і самого міста Нанкін.

Місто Нанкін, відзначив 500 днів до старту найголовнішого спортивного форуму. До цієї дати було приурочено ряд подій. Зокрема, відкрито доступ до оновленої офіційної інтернет-сторінки змагань, відбулись легкоатлетичні пробіги школярів на довгі дистанції, а також волонтери та молоді журналісти посадили дерева у парку тощо. «Я абсолютно не сумніваюсь, що Ігри матимуть великий успіх і надихатимуть молодих людей з усього світу на те, щоб ставати більш активними й спортивними», – підкреслив голова Оргкомітету з підготовки та проведення II літніх Юнацьких Олімпійських ігор – 2014 Джанг Вейджи [37].

Ідентично з I Юнацькими Олімпійськими іграми в Сінгапурі, на II Юнацьких Олімпійських іграх в Нанкіні було обрано посла Ігор. Нею стала дворазова Олімпійська чемпіонка з легкої атлетики Олена Ісінбаєва. Таку місію стрибунка з жердиною виконувала вже вдруге (Олена була послом на I літніх ЮОІ – 2010 в Сінгапурі). «Я дуже щаслива і задоволена продовжити виконувати роль посла Юнацьких Олімпійських ігор, які пройдуть в Нанкіні в 2014 році. Юнацькі Олімпійські ігри є відмінним майданчиком для молодих атлетів. Ці Ігри готують атлетів до їхньої майбутньої спортивної кар'єри і дають можливість відчувати атмосферу міжнародних спортивних подій з багатьма видами спорту високого рівня», зазначає Олена. Перебуваючи в Нанкіні Ісінбаєва провела майстер-клас для юних спортсменів. За

рекомендацією Національного олімпійського комітету, підтриманої МОК, Україну на цьому престижному спортивному форумі представляв Олімпійський чемпіон з боксу Олександр Усик.

«Молоді послы» – один з проєктів, що реалізовується Міжнародним Олімпійським Комітетом в рамках культурно-освітньої програми Юнацьких Олімпійських ігор. 105 амбасадорів з різних куточків Планети ознайомили молодь своїх країн з Іграми, популяризували спорт й олімпійські цінності та власним прикладом надихали атлетів на нові перемоги. Протягом ЮОІ послы супроводжували свої Олімпійські команди та знайомили спортсменів із заходами культурно-освітньої програми, яка поряд із власне спортивними змаганнями є невід'ємною частиною Ігор. Всі учасники Ігор мали можливість відвідати майстер-класи уславлених олімпійців, отримати важливі знання щодо профілактики травматизму, здоровому харчуванню, боротьбі з допінгом, вмінні спілкуватись із засобами масової інформації тощо.

За рік до проведення II літніх Юнацьких Олімпійських ігор – 2014 було розпочато зворотній відлік до відкриття Ігор.

На площі Нанкіна встановлено 6-метровий годинник, який і лічив дні, години, хвилини та секунди до початку церемонії відкриття Юнацьких ігор. Встановлення годинника відбулося на очах у сотні глядачів, представників місцевої влади та членів Міжнародного Олімпійського Комітету – Ян Ян, Ю Зайкіна і Герхарда Хайберга.

Президент МОК Жак Рогге звернувся до присутніх через відеозапис: «Рівно через рік Нанкін вітатиме кращих у світі молодих спортсменів. Завдяки величезним зусиллям талановитої команди оргкомітету Нанкін, безумовно, прийме прекрасні і незабутні Юнацькі Олімпійські ігри. Ці ігри дають шанс поспостерігати за чимось особливим – майбутніми олімпійськими чемпіонами. Вони будуть надихати молодих людей у всьому світі стати більш активним у спорті, і закликаємо їх прийняти, втілювати і жити за олімпійськими цінностями досконалості, дружби і поваги».

Юнацькі Олімпійські ігри – це не лише спортивні змагання, а й реалізація культурної та освітньої програм, які мають на меті у цікавій формі розповісти учасникам про олімпійські цінності, важливість активного відпочинку та здорового способу життя, донести необхідність боротьби з допінгом тощо [68]. Освітня програма II Юнацьких Олімпійських ігор передбачала можливість ознайомитись з культурою країн-учасниць, а також їх досягненнями у сфері спорту та олімпійської освіти. Саме колектив київської гімназії «Потенціал», що на Оболоні, увійшов до 100 шкіл світу, які взяли участь у культурно-освітній програмі «Споріднених шкіл» в рамках II Юнацьких Олімпійських ігор 2014 року. Школою побратимом киян стала школа Тианг Хиабінг з Нанкіну.

Активними учасниками незвичайного уроку стали Олімпійська чемпіонка з легкої атлетика Наталія Добринська, шеф-місії на II ЮОІ, призерка Ігор Олімпіад зі стрибків у воду Анна Сорокіна, з вітрильного спорту – Олена Пахольчик, директор Олімпійської Академії України Валентина Єрмолова, член виконкому Київського міського відділення НОК України Сергій Тимофеев, журналісти, вчителі школи. Всього було проведено 4 таких інтернет-уроків.

Спортсмени проживали у надсучасних номерах, які були оснащені всім необхідним. Олімпійське селище досить компактне, проте відповідало останнім технологічним інноваціям та знаходилося поблизу спеціально зведеного Олімпійського парку. Лише схвальні відгуки можна сказати і про самі об'єкти, які вже були протестовані під час Азіатських юнацьких ігор у Нанкіні в 2013 році», – проінформувала Анна Сорокіна.

Юнацькі Олімпійські ігри передбачають реалізацію культурно-освітньої програми, яка цього разу була досить насичена і взяти участь у ній змогли не лише атлети, як на попередніх Іграх, але і тренери та офіційні особи. Відкриття залучило 3800 атлетів з понад 200 країн світу та 42 мільйони вболівальників і прихильників спорту насолоджувались фантастичним дійством.

Особливістю цієї церемонії стало те, що команди одразу розташовувалися на трибунах, а лише прапороносці своїх країн проходили коло пошани всім стадіоном. Честь пронести стяг України отримала тхеквондистка Юлія Міюц.

Всі інші традиції залишились незмінними: підняття прапора країни-господарки та Міжнародного Олімпійського Комітету, звучання гімну, клятви спортсмена, атлета і судді. Ну і звісно ж всі з нетерпінням очікували запалення Олімпійського вогню. За неймовірним дійством, що відбувалось на стадіоні спостерігали президент МОК Томас Бах, президент Національного олімпійського комітету України, член Виконкому МОК Сергій Бубка, член МОК Валерій Борзов та інші почесні члени «олімпійської сім'ї».

Україну на цих престижних змаганнях у Нанкіні представляли 58 олімпійців з 20 регіонів України. Наші спортсмени вели боротьбу у 22 з 28 видах спорту.

Таблиця 3.5

Місця проведення II Юнацьких Олімпійських ігор 2014

Район	Місце проведення	Зображення	Вид спорту	Пропускна здатність
Гулоу	Гімназія Longjiang		Дзюдо, боротьба	
	спортивний центр Wutaishan		Баскетбол, футбол, настільний теніс	
Цзяннін	Спортивно-тренувальна база Fangshan		Стрільба з лука, стрільба	
	Спортивний центр Jiangning		Футбол, гандбол	
	Озеро Jinniu		Вітрильний спорт	

Jiayu	Міжнародний виставковий центр Нанкіну		Бокс, фехтування, Сучасне п'ятиборство, тхеквондо, важка атлетика	
	Олімпійський спортивний центр Нанкіну		Водні види спорту, Атлетика, гімнастика, Сучасне п'ятиборство	60 000
Pukou	Державний лісовий парк Laoshan		Велоспорт	
	Молодіжний Олімпійський спортивний парк		Пляжний волейбол, Велоспорт, хокей на траві, регбі	
Xuanwu	Спортивний Інститут Нанкіну		Бадмінтон, теніс	
	Міжнародний виставковий центр Нанкіну		Кінний спорт	
	Парк Xuanwu		Триатлон, веслування на каное, гребля	
	Міжнародний гольф клуб Zhongshan		Гольф	

Всі місця проведення Ігор знаходилися в чотирьох зонах Нанкіну. Всі вони окрім велосипедної траси, вітрильного та триатлоного майданчиків були

тимчасовими. Церемонія відкриття і закриття проводилися в Олімпійському спортивному центрі Нанкіну.

Таблиця 3.6

Медальний залік II Юнацьких Олімпійських ігор

Місце	Країна	Золото	Срібло	Бронза	Загалом
1.	Китай	38	13	14	65
2.	Росія	27	19	11	57
-	Змішана команда	13	12	13	38
3.	США	10	5	7	22
4.	Франція	8	3	9	20
5.	Японія	7	9	5	21
6.	Україна	9	9	11	29
7.	Італія	7	8	6	21
8.	Угорщина	6	6	11	23
9.	Бразилія	6	6	1	13
10.	Азейбарджан	5	6	1	12
	Всього	224	220	240	684

Змішані команди – це команди складені зі спортсменів, які представляють різні національні олімпійські комітети. Поняття змішаних команд було введено ще на I Юнацьких Олімпійських іграх – 2010. Цікавим є те, що коли команда зі змішаних НОКів виграє медаль, то піднімають Олімпійський прапор, а якщо команда стала першою, то грає офіційний Олімпійський гімн.

У Літніх Юнацьких Олімпійських іграх у Нанкіні 2014 взяло участь 3600 спортсменів віком 14-18 років, які представляли 201 країну світу. Протягом 12 днів юні атлети у 28 олімпійських видах спорту розіграли 222 комплекти нагород (Рис 3.11). На минулих Юнацьких Олімпійських іграх проводилися змагання з 26 видів спорту, в Нанкіні програма Ігор була доповнена двома видами спорту: гольф та регбі.

Рис. 3.11 Медалі юнацьких Олімпійських ігор у Нанкіні 2014

Україну на Юнацьких Олімпійських іграх у Нанкіні представляло 58 олімпійців з 20 регіонів України. Наші спортсмени вели боротьбу у 22 з 28 видах спорту та вибороли 29 медалей – 9 золотих, 9 срібних та 11 бронзових нагород.

Таблиця 3.7

**Чемпіони і призери II Літніх Юнацьких Олімпійських Ігор
(Нанкін, 2014 рік)**

Місце	Ім'я та прізвище спортсмена	Вид спорту	Місце	Ім'я та прізвище спортсмена	Вид спорту
1	Михайло Романчук	плавання, 400м вільним стилем	1.	Єлизавета Бабій	легка атлетика, стрибки у довжину
1	Павло Коростильов	кульова стрільба, пневматичний пістолет	1.	Юлія Левченко	легка атлетика, стрибки у висоту
1	Анастасія Малявіна	плавання, 200м брасом	1.	Гліб Піскунов	легка атлетика, метання молота
1	Ангеліна Калініна	теніс, жіночі пари	1.	Антон Кузнецов	сучасне п'ятиборство, змішана естафета
2	Богдан Ядов	дзюдо, 66кг	2.	Джойс Коба	легка атлетика, 200м
2	Михайло Романчук	плавання, 800м вільним стилем	2.	Людмила Лузан	каное-одиночка, спринт
2	Денис Вороновський	тхеквондо, +73кг	2.	Ганна Красношлик	легка атлетика, змішана естафета 8x100м
2	Владислав Грико	спортивна гімнастика, вправи	2.	Олександр Малосілов	легка атлетика, змішана естафета

		на коні			8x100м
2	Альона Белякова	легка атлетика, метання диску	3	Вікторія Сухорукова	стрільба кульова, пневматична гвинтівка, змішана команда
3	Анастасія Малявіна	плавання, 100м брасом	3	Руслан Валітов	легка атлетика, метання диску
3	Софія Зенченко	важка атлетика, 63кг	3	Владислав Грико	спортивна гімнастика, вправи на кільцях
3	Людмила Дроздова	дзюдо, змішана команда	3	Олександр Масик	греко-римська боротьба, 42кг
3	Юлія Міюц	тхеквондо, +63кг	3	Олена Кремзер	вільна боротьба, 52кг
3	Збірна України з велоспорту у складі Дар'ї Ткачової, Анжеліки Тетерич,	командна естафета	3	Пилип Ткаченко	стрибки у воду, командні змагання

Під час повернення на батьківщину, президент НОК Сергій Бубка, Міністр молоді та спорту Дмитро Булатов, представники спортивних федерацій, регіональних олімпійських осередків, тренери та, звичайно, рідні, близькі і друзі щиро привітали спортсменів-олімпійців. Та для підтримки наших юних спортсменів за доброю традицією Національний олімпійський комітет встановив щомісячні стипендії переможцям та призерам Ігор, а також їх тренерам. Разом з тим, передбачено й державні винагороди для медалістів у розмірі 20, 15 та 10 тисяч гривень в залежності від гатунку завойованої нагороди.

3.4 Відмінності в організації і проведенні

Літніх Юнацьких Олімпійських Ігор та Ігор Олімпіад

Олімпійські ігри – це найбільші міжнародні спортивні змагання, в індивідуальній та командній першості, що проводяться під егідою МОК один раз на чотири роки. Розрізняють Ігри Олімпіад і Зимові Олімпійські ігри [41,

68]. Юнацькі Олімпійські ігри також є складовою Олімпійських ігор, тобто це спеціальні Олімпійські ігри серед спортсменів-юніорів, які мають багато спільного та дещо відмінного з Олімпійськими Іграми.

Юнацькі Олімпійські ігри були проведені вже два рази, перший 2010р. м. Сінгапур, другий 2014 р. м. Нанкін між ними теж є декілька відмінностей в: відкритості змагань, кількості видів спорту, форматах проведення змагань, кількості учасників.

Критерії, за якими відрізняються Юнацькі Олімпійські ігри та Ігри XXIX Олімпіади в Лондоні 2012 року:

- Вік учасників,
- Вибір міста організатора,
- Критерії відбору до змагань,
- Тривалість змагань,
- Кількість видів спорту,
- Програма змагань,
- Фіксація рекордів,
- Формати проведення змагань,
- Аспекти культурно - освітньої програми,
- Кількість учасників,
- Допуск спортсменів-професіоналів.
- наявність «тіх дисциплін».

Першим критерієм, який відрізняє Олімпійські ігри та Юнацькі Олімпійські є вік учасників, брати участь в Іграх Олімпіад можна у віці з 16-17 років і старше та згідно з правилами окремих МСФ з видів спорту. Участь в Юнацьких Олімпійських іграх беруть у віці з 14 років і можуть виступати максимум до 18 років. Дані вікові обмеження передбачено в Положенні щодо проведення Ігор. МСФ з виду спорту має визначити оптимальний вік атлетів, при цьому максимальна різниця у віці учасників у рамках певної дисципліни не може перевищувати 2 роки.

Вибір міста організатора в Іграх Олімпіад відбувається за 7 років до початку змагань, в Юнацьких Олімпійських іграх місто обирається за 4 роки.

Щоб відібрати юних спортсменів на Юнацькі Олімпійські ігри проводять відбіркові юнацькі турніри на кожному континенті, і континентальна квота обумовлена статистикою виступів спортсменів за рік, що передує Іграм. Існують також певні особливості у принципах системи кваліфікації (відбору) спортсменів до участі в Іграх, які можна поділити на загальні, що стосуються усіх спортсменів та кваліфікаційних особливостей Юнацьких Олімпійських ігор 33 видів спорту, та універсальні, що забезпечують реалізацію доступності до участі у змаганнях представникам усіх НОК, що є визнаними МОК.

Загальними принципами системи кваліфікації до участі в Юнацьких Олімпійських іграх передбачається наступне: критерії допуску спортсменів встановлюють Міжнародні спортивні федерації, які також безпосередньо відповідають за організацію змагань з виду спорту під час Ігор; НОК формує заявку щодо участі команди в Юнацьких Олімпійських іграх і відповідає за відправку учасників і представників команд на змагання; спортсмени країни-господарки Ігор беруть участь у всіх видах спорту (за умови необхідного рівня підготовленості); для відбору на Ігри спортсмени повинні брати участь у відбіркових змаганнях, або виконати кваліфікаційні нормативи. Принципи «універсальності» системи кваліфікації до участі в Юнацьких Олімпійських іграх передбачають наступне: у випадку, якщо спортсмени країни не вибороли жодної ліцензії, кожному НОК гарантовані 4 «універсальних місця»; в ігрових командних видах спорту беруть участь 6 команд (по 1 від кожного континенту та команда країни-господарки), при цьому кожен НОК може бути представлений не більше ніж 2 командами; в індивідуальних видах спорту НОК може бути представлений не більше ніж 70 атлетами, при цьому в кожному виді спорту існують обмеження щодо кількості спортсменів від кожного НОК; серед учасників змагань має бути забезпечена гендерна рівність. Для відбору атлетів на Ігри Олімпіад кожна Міжнародна

спортивна федерація встановлює власні критерії допуску у своєму виді спорту відповідно до Олімпійської хартії.

Тривалість змагань в Юнацьких Олімпійських іграх становить 12 днів, тоді як в Олімпійських іграх – 16 днів. Відповідно до вимог МОК до організації та проведення юнацьких Олімпійських ігор, програма змагань складається з видів спорту, які належать до програми Олімпійських ігор (26 літніх, 7 зимових), а дисципліни можуть бути видозмінені. На I Юнацьких Олімпійських іграх було 26 видів спорту, а на II Юнацьких Олімпійських іграх – 28 (додали гольф та регбі). У програмі Ігор Олімпіад, як і на I Юнацьких Олімпійських іграх було 26 видів спорту, але 13 серпня 2009 року Виконавчий комітет МОК рекомендував включення в програму Ігор XXXI Олімпіади 2016 року гольфу та регбі. У жовтні 2009 року ця пропозиція була затверджена.

В Юнацьких Олімпійських іграх змагання проводяться в одиночній і командній першостях, також наявні змагання із суміжних дисциплін, команд-мікс, проведення змішаних і комбінованих естафет, естафету участь континентальних збірних команд складених з представників різних НОКів. На Іграх Олімпіад наявні змагання лише в індивідуальній та командній першостях.

Парад олімпійців на I Юнацьких Олімпійських іграх та Іграх Олімпіад не мають відмінностей, за традицією, що склалась, відкривають парад представники Греції. На II Юнацьких Олімпійських іграх команди одразу розташовувалися на трибунах, а лише прапороносці своїх країн проходили коло пошани всім стадіоном.

На Іграх Олімпіад фіксують світові рекорди спортсменів в кожному виді спорту, що є відсутнім на Юнацьких Олімпійських іграх.

Формат проведення змагань у багатьох видах спорту на I Юнацьких Олімпійських іграх, II Юнацьких Олімпійських іграх та на Іграх Олімпіад відрізняється. Наприклад, на Юнацьких Олімпійських іграх баскетбол проводять за форматом 3x3, участь беруть як жінки, так і чоловіки, на Іграх

Олімпіад баскетбол проводять за форматом 5x5 (ж, ч). В боксі на I Юнацьких Олімпійських іграх 8 вагових категорій, беруть участь тільки чоловіки, на II Юнацьких Олімпійських іграх вже було представлено 10 категорій для чоловіків та 3 для жінок, аналогічно з Іграми Олімпіад. В важкій атлетиці на I та II Юнацьких Олімпійських іграх беруть участь чоловіки в 6 категоріях та жінки в 5, коли на Іграх Олімпіад 8 чоловічих категорій та 7 жіночих.

В плаванні на I Юнацьких Олімпійських іграх 16 жіночих і 16 чоловічих категорій з плавання вільним стилем: 50 м, 100 м, 200 м, 400 м; брасом: 50 м, 100 м, 200 м; на спині: 50 м, 100 м, 200 м; батерфляєм: 50 м, 100 м, 200 м; естафети 4 x 100 м, комбіновані та вільним стилем серед дівчат та юнаків і змішані (2 змішані), на II ЮОІ окрім 2 змішаних та 17 жіночих і 17 чоловічих категорій було доповнено програму плаванням на 1500 м вільним стилем. На Іграх Олімпіад програма змагань складалась із 17 категорій для чоловіків і 17 для жінок, але вони дещо відрізняються від дисциплін Юнацьких Олімпійських ігор, до них входить: 50 м, 100 м, 200 м, 400 м, 1500 м вільним стилем; 100 м, 200 м на спині; 100 м, 200 м брасом; 100 м, 200 м батерфляєм; 200 м, 400 м комплексом; 4x100 м, 4x200 м вільним стилем; 4x100 м комплексом; марафон 10 км у відкритій воді.

На Іграх Олімпіад з стрибків у воду розігрується 8 комплектів нагород, стрибки з трампліну 3 метри для жінок і чоловіків, стрибки з вишки 10 м для жінок і чоловіків, синхронні стрибки з трампліну 3 м для жінок і чоловіків та синхронні стрибки з вишки 10 м для жінок і чоловіків. На I Юнацьких Олімпійських іграх беруть участь в індивідуальних стрибках з трампліну на 3 м та вишки 10 м жінки та чоловіки, а на II Юнацьких Олімпійських іграх доповнено програму 1 змішаною категорією.

В дзюдо на Юнацьких Олімпійських іграх змагаються 4 чоловічі і 4 жіночі категорії, континентальні команди (Ж, Ч), а на Іграх Олімпіад – 7 жіночих і 7 чоловічих категорій.

В кінному спорті на I Юнацьких Олімпійських іграх беруть участь чоловіки і жінки в індивідуальних і командних змаганнях, а на Іграх

Олімпіад – в індивідуальному та командному заїздах, індивідуальному та командному триборстві, індивідуальному та командному конкурі (Ж, Ч). На II Юнацьких Олімпійських іграх: 1 Континентальний, індивідуальний (Ж, Ч).

В легкій атлетиці поділ здійснено на 15 жіночих і 15 чоловічих категорій на I Юнацьких Олімпійських іграх, та на 18 жіночих, 18 чоловічих + 1 змішана на II Юнацьких Олімпійських іграх. А Ігри Олімпіад включають по 23 жіночих та чоловічих категорій [73].

В тенісі на I і II Юнацьких Олімпійських іграх є змагання індивідуального розряду (Ж, Ч) і змішана команда, а на Іграх Олімпіад – одиночний розряд (Ж, Ч) та командний розряд (Ж, Ч).

При порівнянні культурно-освітніх програм Юнацьких Олімпійських ігор та Ігор Олімпіад очевидно, що програма Юнацьких Олімпійських ігор значно наповнена та носить обов'язковий характер відвідування, на відміну від програми Ігор Олімпіад.

Під час проведення Ігор Олімпіад для всіх учасників змагань організовують екскурсії, проводять різноманітні фестивалі та походи в музеї і галереї, відвідування яких є безкоштовними для учасників. На Юнацьких Олімпійських іграх обов'язковим для атлетів була участь у культурно-освітніх заходах, що проходили спільно з програмою спортивних змагань. До культурно-освітньої програми входять вище зазначені екскурсії та можливість безкоштовно відвідувати музеї та історичні місця. Також на Юнацьких Олімпійських іграх проходять інтерактивні семінари та форуми, навчальні заходи, святкування днів культури різних народів, фестивалі, на яких молодь усього світу демонструвала свої таланти. Також на I Юнацьких Олімпійських іграх була наявна велика кількість різноманітних проектів («Школи-побратими», тренувальний табір для юних журналістів з багатьох країн світу, організований Міністерством інформації, зв'язку та мистецтв Сінгапуру, «Молодий посол», «Здобувай і ділись досвідом!» тощо). На II ЮОІ відбулись культурно-освітні проекти («Споріднених шкіл», «Молодий посол», загалом в програмі налічувалось 26 проектів).

До категорій відмінностей між Іграми Олімпіад та Юнацькими Олімпійськими іграми можна віднести допуск спортсменів-професіоналів до змагань. Офіційно спортсмени-професіонали взяли участь в Іграх Олімпіад у 1988 році. На Юнацьких Олімпійських іграх спортсменів-професіоналів не допускають, через досить юний вік, низьку майстерність та кваліфікацію.

На відміну від Ігор Олімпіад та інших міжнародних молодіжних змагань, у програмі Юнацьких Олімпійських ігор представлено види спорту з так званими суміжними дисциплінами, де в одній команді змагаються юнаки та дівчата, представники різних країн та різних континентів.

Останнім аспектом, який відрізняє Ігри є кількість учасників. На I Юнацьких Олімпійських іграх взяло участь 3 522 спортсмени, на II Юнацьких Олімпійських іграх ця кількість зростає до 3600, на Іграх XXX Олімпіади в Лондоні 2012 року – 10568 учасників. Така вагома різниця в кількості пояснюється різницею вікового діапазону учасників та кількістю проведених Ігор.

У ході дослідження було встановлено, що учасники Юнацьких Олімпійських ігор є резервом для спорту вищих досягнень. Прослідкувавши за спортивною діяльністю українських учасників Перших Юнацьких Олімпійських ігор було виявлено, що в таких видах спорту, як стрільба з лука, легка атлетика, стрибки у воду, спортивна гімнастика, стрільба з пістолету та плавання наші спортсмени брали участь у Іграх Олімпіад у Лондоні 2012.

- **Стрільба з луку.** Індивідуальна першість Лідія Січенікова 56 м;
- **Стрільба з пістолета.** Пневматичний пістолет, 10 м Денис Кушніров 19м, 50 m rifle 3 positions Сергій Куліш 14м., 50 m rifle prone Сергій Куліш 49 м., Пневматична гвинтівка, 10 м Сергій Куліш 18м.;
- **Легка атлетика.** Стрибки з жердиною Ганна Шелех 31м;

- **Стрибки у воду.** Синхронна вишка, 10 метрів Горшковозов Олександр Бондар Олександр 8м., вишка 10 метрів Бондар Олександр 12м., синхронна вишка 10 метрів Потєхіна Вікторія Прокопчук Юлія 8м;
- **Спортивна гімнастика.** Абсолютна першість Степко Олег 20 м., командна першість Степко Олег 4м ;
- **Плавання.** 100 метрів на спині Дарина Зевіна 18м., 200 метрів на спині Дарина Зевіна 9м.

ВИСНОВКИ

Дитячо-юнацький спорт забезпечує залучення дітей для занять певним видом спорту та подальшого здійснення їхньої спортивної спеціалізації та забезпечення умов для переходу до резервного спорту.

Перші прояви залучення юнаків до занять спортом спостерігаються в Стародавній Греції. Для Греків особливе місце в житті займали гімнастика та атлетична підготовка і навіть в школі в Ст. Греції був спеціальний вчитель-педотриб, який навчав виконувати фізичні вправи, змагалися в бігу, стрибках, метаннях і других видах атлетики, в надії досягнути високих результатів і перемогти в великих спортивних іграх.

Дитячо-юнацький спорт на сучасному етапі свого розвитку забезпечив створення Всесвітніх юнацьких ігор, а згодом Юнацьких Олімпійських ігор та рядом змагань та фестивалів для молоді: Чемпіонат світу з легкої атлетики серед юнаків, організовані ІААФ кожні 2 роки, Чемпіонати Європи, Азіатські юнацькі ігри, Співдружність юнацьких ігор, Європейський молодіжний олімпійський фестиваль, Австралійський юнацького олімпійського фестивалю, Міжнародний фестиваль молоді та студентів.

Дитячо-юнацький спорт у системі розвитку фізичної культури і спорту має особливе місце в усіх країнах, які хочуть мати високі спортивні показники та здорову націю, зокрема завдяки спортивним результатам на недавно створених змаганнях Юнацькі Олімпійські ігри, які зараз стрімко розвиваються, поширюються та популяризуються у всьому світі. Юнацькі Олімпійські ігри є складовою Олімпійського руху, тобто це спеціальні Олімпійські ігри серед спортсменів-юніорів, які мають багато спільного та дещо відмінного з Олімпійськими Іграми.

До створення Юнацьких Олімпійських ігор спонукала сукупність чинників:

- наявність змагань, що за своїм значенням наближалися до статусу Юнацьких Олімпійських ігор, зокрема – Всесвітні Юнацькі Ігри

(1998–2007). Їх можна визначати, як основну передумову для створення Юнацьких Олімпійських ігор;

- внесок у організацію та забезпечення проведення зроблений Міжнародним Олімпійським комітетом на чолі з президентом Жаком Рогге;
- сукупність соціальних, фізичних, психологічних та актуальних проблем сучасної молоді;
- економічний розвиток країн організаторів,
- потреба в зростанні спортивних результатів та покращенні показників здоров'я юних спортсменів;
- необхідність інтернаціонального спілкування соціальних груп представлених юними спортсменами різних країн світу.

Загалом Юнацькі Олімпійські ігри були проведені вже два рази, перший 2010р. м. Сінгапур, другий 2014 р. м. Нанкін їхня організація і проведення практично дублюються, але були відмінності у церемонії відкритті змагань, кількості видів спорту, форматах проведення змагань, кількості учасників.

Наявні характерні особливості за якими Юнацькі Олімпійські ігри та Ігри Олімпіад у Лондоні 2012 відрізняються. Серед них: вік учасників, алгоритм вибору міста організатора, критерії відбору до змагань, тривалість змагань, кількість видів спорту, програма змагань, наявність фіксації рекордів, формати проведення змагань, аспекти культурно-освітньої програми, кількість учасників, допуск спортсменів-професіоналів.

Прослідкувавши за спортивною діяльністю українських учасників Перших Юнацьких Олімпійських ігор було виявлено, що в таких видах спорту, як стрільба з лука, легка атлетика, стрибки у воду, спортивна гімнастика, стрільба з пістолету та плавання наші спортсмени брали участь у Іграх Олімпіад у Лондоні 2012.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонєць Н. В. Олімпійці, паралімпійці, дефлімпійці Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького [Текст] :[метод. посіб.] / Н. В. Антонєць ; рец. : О. П. Безкопильний, М. М. Холоденко. - Черкаси : Брама-Україна, 2017. - 32 с.
2. Боднар Т. С. Фізкультурно-спортивний (оздоровчий) клуб школи, як форма реалізації потреби учнів у самоуправлінні фізкультурно-спортивним життям навчального закладу / Т. С. Боднар // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Х: ХДАДМ (ХХІІІ). – 2019. – № 6. – С. 22– 25.
3. Бондар А. С. Теоретичні засади дитячо-юнацького та резервного спорту в Україні / А. С. Бондар, С. М. Котляр, Н. В. Тихонова // Слобожанський науково-спортивний вісник . – 2014. – № 2. – С. 46–51.
4. Бондарчук І. В. Про підсумки І Юнацьких Олімпійських ігор / І. В. Бондарчук // Фізичне виховання в школі. - 2010. - N 5. - С. 12-13
5. Борисейко В. Організаційні аспекти Олімпійських ігор і Юнацьких Олімпійських ігор: схожість та відмінність / В. Борисейко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту . – 2014. – № 1. – С. 82-86.
6. Брискин Ю.А. Структура и содержание теоретической подготовки фехтовальщиков / Брискин Ю.А., Питын М.П., Задорожная О.Р. // Физическое воспитание студентов. – Х., 2018. – № 04. – С. 10–14.
7. Бріскін Ю. Освіченість фехтувальників з теорії обраного виду спорту та олімпізму на різних етапах багаторічної підготовки / Бріскін Юрій, Пітин Мар'ян, Задорожна Ольга // Теорія та методика фізичного виховання. – Х., 2019. – № 5 (91). – С. 3-7. ISSN 1993-7989.
8. Бріскін Ю.А. Проблеми реалізації олімпійської освіти в умовах загальноосвітніх навчальних закладів / Юрій Бріскін, Мар'ян Пітин // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: Зб. наук. праць.– Вінниця, 2021. – Т. 1. – Вип. 12. – С. 13-17. ISSN 2071-5285.
9. Булатова М. М. Культурное наследие Древней Греции и Олимпийские игры / М. М. Булатова, С. Н. Бубка. – К. : Олимп. л-ра, 2016. – 408 с.

10. Булатова М. Юнацькі Олімпійські ігри. Сінгапур 2010: навч. посіб. / М. Булатова, В. Єрмолова, Д. Белокуров, О. Касьяненко. – К.: Нац. олімп. комітет України, 2018. – 68 с.
11. Волков Л. В. Детский и юношеский спорт: методология исследования и разработка учебной дисциплины / Л. В. Волков // Актуальні проблеми фізичної культури та спорту в сучасних соціально-економічних умовах : матеріали II Міжнар. наук. конф. – Запоріжжя, 2015. – С. 14–19.
12. Гамов В. Г. Перші Юнацькі олімпійські ігри - це передусім велика освітня програма: [інтерв'ю з Головою Комітету з фіз. виховання та спорту М-ва освіти і науки України В. Г. Гамовим] / В. Г. Гамов ; розмовляв К. Дмитренко ; фот. авт. // Фізичне виховання в школі. - 2016. - N 5. - С. 9-11
13. Георгиадис К. Теоретические основы олимпийского образования / К. Георгиадис // Наука в олимп. спорте. – 2007. – № 2. – С. 13–16.
14. Лисяк В. М. Формування інтересу до занять фізичною культурою та спортом у школярів 6- 11 класів : дис... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 / Харківська держ. академія фізичної культури. — Х., 2016. — 211 арк. : рис., табл. — Бібліогр.: арк. 155-177.
15. Мазурашу Г. Г. Здоров'я – пріоритет державної політики / Г.Г. Мазурашу // Супер. – К., 2019. – 24 с.
16. Мічуда Ю. П. Проблеми вдосконалення механізмів державного управління сферою фізичної культури і спорту в Україні / Ю. П. Мічуда // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. – Луцьк, 2012. – Т. 1. – С. 26–28.
17. Пітин М. Інформація про відомих спортсменів та тренерів як складова теоретичної підготовки у стрільбі з лука / Мар'ян Пітин, Наталія Стецькович // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: Зб. наук. праць.– Вінниця, 2016. – Вип. 13. – С. 196-203. ISSN 2071-5285
18. Ківернік О., Городянський С., Пітин М.П. Організаційні особливості процесу фізичного виховання у вищих навчальних закладах України // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Харків, 2018. - №.1-2.-С.20-22
19. Олійник М.О. Теоретичні і методичні основи управління фізичною

- культурою і спортом в Україні: автореф. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.02 / Олійник М.О. – Київ, 2000. – 18 с.
20. Перші зимові Юнацькі Олімпійські ігри. Інсбрук 2012 / М. М. Булатова, В. М. Єрмолова, Л. О. Радченко, Я. С. Щербашин. — К., 2012. – 63 с.
21. Пітин М. Авторська модель системи знань спортсменів / Пітин Мар'ян // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. – Вип. 10 (37). – С. 89–95.
22. Пітин М. П. Організаційно-методологічні основи теоретичної підготовки у спорті : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт» / Пітин Мар'ян Петрович ; ЛДУФК. – Л., 2015. – 35 с.
23. Пітин М. Принципи теоретичної підготовки у спорті / Мар'ян Пітин // Фізична культура, спорт та здоров'я нації: Зб. наук. праць. – Вінниця, 2018. – Вип. 17. – С. 532–538.
24. Пітин М. Функції теоретичної підготовки у спорті / Мар'ян Пітин // Фізична активність, здоров'я та спорт: наук. журнал. – Л.: ЛДУФК, 2014. – № 3 (17). – С. 40–48.
25. Пітин М. Теоретична підготовка в спорті : монографія / Мар'ян Пітин. – Л. : ЛДУФК, 2015. – 372 с. ISBN 978-966-2328-81-3
26. Платонов В. Н. Энциклопедия олимпийского спорта / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2012. – 494 с.
27. Платонов В. Н. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и её практическое применение / В. Н. Платонов.- К. : Олимпийская література, 2013.- 624 с.
28. Платонов В. Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : [учеб. тренера высш. квалиф.] / В. Н. Платонов. – К. : Олимпийская литература, 2014. – 808 с.
29. Платонов В. Н. Некоторые особенности современной системы детско-юношеского спорта в Украине/ В. Н. Платонов, О. А. Шинкарук, Л. А. Драгунов // Наука в олимп. спорте. – 2015. – № 1. – С. 129–132.

- 30.Постанова КМУ від 5 листопада 2008 р. N 993 «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.(дата звернення : 15.02.2021).
- 31.Приступа Е.Н. Решение проблем современной молодежи средствами олимпийского образования / Приступа Е.Н., Брискин Ю.А., Питын М.П. // Sportul Olimpic și sportul pentru toți : Material. Congres. Șt. Intern. / col. red.: Manolachi V., Danail S. – Ch. : USEFS, 2019. – Vol. 1. – 2011. – p. 148-151. ISBN 978-9975-4202-4-2.
- 32.Пітин М. Загальна характеристика концепції теоретичної підготовки у спорті / Мар'ян Пітин // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / За заг. ред. Є. Н. Приступи. – Л. : ЛДУФК, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 213–218.
- 33.Пітин М. Оцінка ефективності експериментальної програми теоретичної підготовки юних стрільців з лука на початковому етапі тренування / Мар'ян Пітин, Юрій Бріскін, Юрій Можаровський // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. – Івано-Франківськ, 2013. – Вип. 18. – С. 202–207.
- 34.Приходько І.І. Система підготовки спортивного резерву в Україні / І.І. Приходько, С.А. Левадня, Т.А. Кравченко // Сучасні технології у сфері фізичного виховання, спорту та валеології : зб. наук. Пр. за матеріалами III міжнар. (Інтернет) наук.-практ. конф. – Х : Академія ВВМВС України, 2019. – С. 90–96.
- 35.Родак С. М. Актуальні питання діяльності спеціалізованих навчальних закладів резервного спорту / С. М. Родак, О. М. Вацеба // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки . – Луцьк, 2019. – № 2(6). – С. 117.
- 36.Ротерс Т. Т., Мазін В.М. Постановка проблеми організації виховного процесу в дитячо-юнацьких спортивних школах / Т. Т. Ротерс, В. М. Мазін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. праць. – Запоріжжя : Класичний приватний університет. – 2012. – Вип. 24. – С. 294–301.
- 37.Середа Н. В. Організаційно-управлінський механізм впровадження

- маркетингу в систему дитячо-юнацьких спортивних шкіл [Текст] : автореф. дис. канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 / Серета Наталія Віталіївна ; Харк. держ. акад. фіз. культури. - Х., 2018. - 20 с.
38. Ситникова Н. С. Система развития детско-юношеского спорта в Украины и его значение для социального роста государства / Н. С. Ситникова // *Держава та регіони*. – К., 2018. – № 1 (41). – С. 100– 104.
39. Тихонова Н. В. Значущість дитячо-юнацького та резервного спорту в Україні для виховання підростаючого покоління / Н. В. Тихонова // *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. – Х. : 2014. – № 9. – С. 60-64.
40. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. : підручник / Б.М. Шиян. – Т : Навчальна книга – Богдан, 2004. Ч. 1. – 272 с.
41. Bulatova M. Olympic games (1976 – 2012) / M. Bulatova, S. Bubka, V. Platonov. – К. : Olympic literature, 2016. – Vol. 2. – 512 p.
42. Konstantinos G. 10th Joint International session for presidents or directors of national Olympic academies and officials of national Olympic committees / G. Konstantinos, D. Honorary. – A., 2017. – 292 p.
43. Konstantinos G. 7th International session for educators and officials of higher institutes of physical education / G. Konstantinos, D. Honorary. – A., 2017. – 275 p. – ISBN 978-960-14-1743-1.
44. Riley A. Participation in a summer sport-based youth development program for disadvantaged youth: Getting the parent perspective / A. Riley, D. Anderson-Butcher // *Children and Youth Services Review*. – 2018. – Vol.34(7). – P. 1367–1377.
45. Smith D. J. A framework for understanding the training process leading to elite performance / D. J. Smith // *Sports Medicine*. — 2013. — N 33 (15). — P 1103—1126.